

Kartlegging av frivillige organisasjoner i Bærum kommune 2020

Utfordringer, muligheter og samarbeid

Om Frivillighet Norge

Frivillighet Norge er et samarbeidsforum for frivillige organisasjoner. Vi jobber for å skape større rom for frivilligheten gjennom å utvikle en god frivillighetspolitikk og forbedre organisasjonenes rammevilkår.

Frivillighet Norge består av ca. 300 medlemsorganisasjoner fra alle felt innen frivillig virksomhet. Frivilligheten i Norge representerer 10 millioner individuelle medlemskap og 100 000 lag og foreninger over hele landet. Frivillighet Norge er frivillighetens kompetansebase, talerør og dialogpartner for myndighetene.

Frivillighet Norge har kontor i Øvre Slottsgate 2B, 0157 Oslo.

Tlf: 21567650

post@frivillighetnorge.no

www.frivillighetnorge.no

Rapporten er utarbeidet av Rambøll Management Consulting, på vegne av Frivillighet Norge. Materialet i denne undersøkelsen er omfattet av opphavsretten og åndsverklovens bestemmelser. Innholdet kan ikke brukes uten avtale med Bærum kommune og Frivillighet Norge.

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	5
Frivillig sektor i en nasjonal kontekst.....	6
Hovedfunn.....	7
1. Beskrivelse av foreningene	9
Foreningene.....	9
Aktivitet	11
2. Menneskelige ressurser: medlemmer, rekruttering, frivillig innsats og ansatte.....	13
Medlemmer.....	13
Rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige.....	14
Utfordringer ved å rekruttere nye medlemmer, tillitsvalgte og frivillige.....	14
Hvordan lykkes foreningene med rekrutteringen?	15
Hvem gjør innsats i forbindelse med foreningens aktiviteter?	15
Foreningens ansatte.....	15
3. Økonomi og lokaler.....	17
Foreningenes inntektskilder	17
Medlemskontingent	20
Muligheter for finansiering av nye aktiviteter i foreningene	20
Hva kan lette arbeidet med å skaffe inntekter?	21
Utgifter	21
Lokaler	22
Mangler og forbedringspotensialer ved lokaler.....	23
Tilgjengelighet i lokalene	23
4. Samarbeid.....	24
Oversikt over samarbeid	24
Grunner til fravær av samarbeid	25
Tilfredshet med samarbeid.....	26
Samarbeid med andre lag og foreninger	27
Ønske om samarbeid med andre lag og foreninger	27
Hva samarbeider foreningene om?.....	27
Verdien av samarbeid med andre lag og foreninger	28
Utfordringer ved samarbeid med andre lag og foreninger.....	28
Konkurransen fra andre lag og foreninger	28
Samarbeid med bedrift eller næringsliv	29
Ønske om samarbeid med bedrift eller næringsliv	29
Hva samarbeider foreningene og næringslivet om?	29
Verdien av samarbeid med bedrift eller næringsliv.....	29
Utfordringer ved samarbeid med bedrift eller næringsliv	30
Konkurransen fra bedrift eller næringsliv	30
Samarbeid med kommunen.....	30
Ønske om samarbeid med kommunen	30
Tema for samarbeid	31
Møtearenaer for frivillighet og kommune	31
Hva samarbeider foreningene og kommunen om?	32

Verdien av samarbeid med kommunen	32
Utfordringer ved samarbeid med kommunen	32
Konkurransen fra kommunen	33
Samarbeid med ulike avdelinger i kommunen	33
Samarbeid med Frivilligsentral.....	35
Hva samarbeider foreningene og Frivilligsentralene om?	35
Ønske om samarbeid med Frivilligsentralene.....	36
5. Målsetninger og hindringer	37
Foreningenes viktigste utviklingspunkter	37
Målsetninger	37
Kommunens rolle for å nå mål	37
Hvilke andre faktorer eller aktører kan bidra til foreningene oppnår sine mål?.....	38
Hva hindrer foreningene fra å vokse?	38
Konklusjon.....	39
Ta vare på, og styrk frivilligheten i kommunen	39
Etablering av møtepunkter med frivilligheten.....	39
Oppretthold en helhetlig frivillighetspolitikk	39
Større rom for frivillighet	40
Læring i kommunen.....	40
Samarbeid	41
Frivillig.no og Ungfritid.no	41
Fritidserklæringen	41
De ti frivillighetspolitiske bud	42
Liste over figurer	44

Innledning

Denne rapporten er basert på en undersøkelse blant frivillige lag og foreninger i Bærum kommune som ble gjennomført i tidsrommet 17.11.20-01.12.20. Undersøkelsen er et samarbeid mellom Bærum kommune og Frivillighet Norge. Undersøkelsens utforming bygger på Frivillighet Norges erfaringer og dialog med Bærum kommune. Undersøkelsen var åpen for besvarelser for alle lag og foreninger i kommunen.

Hensikten med undersøkelsen er å bistå kommunen i arbeidet med utviklingen og videreutviklingen av sin frivillighetspolitikk og å samle erfaringer til Frivillighet Norge på feltet. For å lykkes med arbeidet med frivilligheten, er det viktig at kommunen og de frivillige organisasjonene blir kjent med hverandre. Kommunen må vite hvilke utfordringer og hvilke muligheter de frivillige organisasjonene i kommunen har, og organisasjonene må kjenne til mulighetene for samarbeid med kommunen.

Totalt 622 organisasjoner i Bærum kommune ble invitert til å delta i kartleggingen, og fikk tilsendt et elektronisk spørreskjema via e-post. 296 organisasjoner leverte inn svar, som gir en svarprosent på 48 %.

Respondentene ble bedt om å svare på spørsmål fra fem hovedkategorier: Hva slags type forening de representerer, om foreningens medlemmer, ressurser, og lokaler, samarbeid med andre foreninger, næringsliv og kommune, samt foreningens egne mål og utfordringer.

Listen over e-postadresser og organisasjoner ble laget på bakgrunn av Frivillighetsregisteret og kommunens egne lister over foreninger i Bærum. Foreningene og lagene som har svart, representerer et bredt spekter av frivilligheten i Bærum kommune.

Frivillighet Norge håper at undersøkelsen kan bidra til at Bærum kommune, i dialog med frivilligheten, utvikler konkrete tiltak i sin frivillighetspolitikk som skaper vekst og utvikling for lag og foreninger i kommunen.

Frivillig sektor i en nasjonal kontekst

Frivillig sektor står i en særstilling i Norge. I Norge er det rundt 10 millioner medlemskap i om lag 100 000 lag og foreninger. Ifølge Frivillighet Norges Frivillighetsbarometer har hele 63 % av befolkningen over 15 år deltatt som frivillige og 68 % deltatt på frivillige organisasjoners aktivitet i løpet av de 12 siste månedene.¹ Den frivillige innsatsen utgjør 148 000 årsverk, og det skapes verdier for over 130 milliarder kroner i frivillig sektor². Til sammenligning tilsvarer dette over halvparten av verdiskapningen i industrien i Norge.

Deltakelse i frivilligheten gir mennesker muligheten til å realisere interessene sine og til å bidra til nærmiljøet. Frivillige organisasjoner gir mennesker følelse av lokal identitet, tilhørighet, fellesskap, de skaper gode og inkluderende lokalmiljøer og styrker demokratiet. Så godt som alle kommuner har en næringspolitikk for å skape vekst og utvikling i det lokale næringslivet, men få kommuner har utviklet en frivillighetspolitikk.

Anslagsvis 17 % av alle kommuner har et politisk behandlet dokument som omhandler kommunens forhold til frivilligheten³. Dette til tross for alt det frivillig innsats tilfører samfunnet lokalt og nasjonalt. Frivillighet Norge har derfor de siste årene påpekt nødvendigheten av at kommunene utvikler en helhetlig kommunal frivillighetspolitikk. I samme periode har stortingsmeldinger og offentlige utredninger pekt på at frivilligheten kan bidra til å løse samfunnsutfordringer innen blant annet folkehelse, omsorg, beredskap, kultur og inkludering. For at frivilligheten skal kunne bidra mer må kommunen legge til rette for et godt samarbeid på frivillighetens premisser.

Frivillighet Norge og KS har signert en plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor⁴. Plattformen presiserer blant annet at kommunen og frivilligheten har ulike roller. Der heter det blant annet at "Kommunen har ansvaret for frivillighetspolitikken og for å tilrettelegge for dialog med frivilligheten. Frivillig sektor må bidra til utvikling av lokalmiljøet." I tillegg presiseres det at samarbeid og samhandling skal baseres på at man er likeverdige parter og at partene må møte hverandre med tillit. Avtalen gir gode beskrivelser av hva slags grunnlag et konkret samarbeid mellom kommune og frivillighet bør bygge på. Partene anbefaler organisasjoner på lokalt nivå og de enkelte kommuner og fylkeskommuner å etablere tilsvarende samarbeidsplattformer.

---

¹ En årlig undersøkelse som gjennomføres av TNS Gallup, se <https://s3.eu-west-1.amazonaws.com/frivillighet-norge/pdf/Frivillighetsbarometeret2019-04.09.19.pdf?mtime=20191217083449>

² I følge SSBs satelittregnskap for frivillig sektor, se www.ssb.no/orgsat/

³ Frivillighet Norge har en oppdatert oversikt over kommuner som har vedtatt en frivillighetspolitikk på nettsiden www.frivillighetnorge.no https://www.nyhetsgrafikk.no/hosting_kunder/kart-frivillighetnorge-2020/

⁴ Se

www.frivillighetnorge.no/filestore/Dokumenter/Plattformforsamspillogsamarbeidmellomfrivilligogkommunalsektor.pdf

Hovedfunn

Denne undersøkelsen var åpen for frivillige lag og foreninger i Bærum kommune. Av 622 inviterte organisasjoner, var det totalt 296 organisasjoner som deltok i undersøkelsen. Dette gir en svarprosent på 48 %.

Organisasjonene ble bedt om å oppgi hvilken organisasjonstype de tilhører ut ifra forhåndsdefinerte kategorier. Kulturorganisasjonene er særdeles godt representert i kartleggingen. 30 % tilhører denne organisasjonstypen, noe som tilsvarer 86 organisasjoner. 21 % er idrettsorganisasjoner. Deretter har vi kategorien rekreasjon eller sosiale foreninger som 14 % tilhører. Politikk- eller interesseorganisasjoner utgjør 10 %. Organisasjonskategorien lokalmiljø og bosted utgjør 8 %, mens foreningene innen helse og sosiale tjenester og internasjonale organisasjoner begge utgjør 6 %. 4 % har oppgitt at de tilhører tros- eller livssynsorganisasjoner. 2 % oppgir at de ikke tilhører noen av de forhåndsdefinerte organisasjonstypene og har svart «annet».

Aktivitetsnivået blant foreningene er høyt, og 60 % av organisasjonene har aktiviteter på ukentlig basis eller oftere. Det høyeste aktivitetsnivået finner vi blant idrettsorganisasjonene og hos tros- eller livssynsorganisasjoner. Utvikling i medlemsmassen i organisasjonene i Bærum kommune har vært noe mindre stabil enn i andre sammenlignbare kommuner de siste fem årene. Dog har medlemsmassen i all hovedsak holdt seg stabil eller økt noe de siste fem årene, og 35 % melder om en økning i medlemsmassen. På andre siden har 29 % opplevd en reduksjon i medlemsmassen.

Når det kommer til rekruttering av ulike grupper ser vi at det oppleves omtrent like vanskelig å rekruttere medlemmer som frivillige. Tillitsvalgte er noe vanskeligere å rekruttere. Hovedutfordringene som går igjen når det kommer til rekruttering er at folk flest har en travel hverdag, noe som gjør at man verger seg for å påta seg ansvar og binde seg til et verv over lenger tid. Noen melder om konkurranse mellom organisasjoner, og at det finnes et svært bredt tilbud av foreninger og organisasjoner i kommunen som befolkningen kan velge mellom. Blant de som lyktes med rekruttering nevnes blant annet markedsføring, tilstedeværelse i lokalmiljøet og bruk av medlemmers nettverk. Andre har hatt suksess med åpne aktiviteter, gratis kurs og arrangementer. Stands på kjøpesenter og utdeling av flyers nevnes som nyttig i rekrutteringen.

Medlemskontingent og kommunal støtte er de vanligste inntektskildene blant foreningene. Disse er i tillegg forholdsvis viktige, hvor henholdsvis 73 % og 54 % oppgir at medlemskontingent og kommunal støtte utgjør en stor eller betydelig andel av foreningenes økonomier. Andre viktige inntektskilder er fylkeskommunale midler, dugnadsinnsats og andre inntektskilder, herunder leieinntekter, penger fra annonsering, arrangementer, salg og kurs. Imidlertid er ingen av disse inntektskildene spesielt vanlige. Basar/messe/loppemarked utmerker seg også som en viktig inntektskilde, men denne er i liten grad vanlig. Organisasjonene opplever mulighetene for finansiering av nye aktiviteter som relativt tilfredsstillende. Hele 50 % opplever mulighetene som tilfredsstillende, og 17 % opplever dem som gode eller svært gode. Midlertidig er det fortsatt 27 % som anser mulighetene for finansiering som dårlige, og 6 % anser de som svært dårlige. Forslag på hva som lette arbeidet med å skaffe inntekter er blant annet økt støtte fra kommunen

og det lokale næringslivet. Videre pekes det på at informasjon om støtteordninger burde bli mer tilgjengelig og at søknadsarbeid ofte tar lang tid på grunn av byråkrati.

Både tilfredsheten med, og tilgjengeligheten på lokaler blir ansett som relativt god blant organisasjonene, og over halvparten oppgir at de er svært fornøyde eller fornøyde. Det er videre omtrent like vanlig å låne lokaler gratis, som å leie lokalene. Kun 15 % eier lokalene selv og hele 12 % mangler et sted å være. Av de som låner eller leier lokaler er det mest vanlig å låne/leie fra kommunen, men det er også vanlig å låne/leie fra andre private aktører.

Det er utbredt blant organisasjonene å samarbeide med andre lag/foreninger og kommunen, men mindre vanlig å samarbeide med næringslivet. Samarbeid med andre lag/foreninger og kommunen blir ansett som mest vellykket, mens samarbeid med næringslivet blir vurdert som noe mindre vellykket. 35 % opplever konkurranse fra andre organisasjoner. Konkurransen består blant annet av kamp om medlemmer og konkurranse om publikum til særlig kulturarrangementer. Vurderingen av samarbeidet med Bærum kommune blir ansett som mer vellykket enn i andre kommuner som er undersøkt. Avdeling for kultur er den avdelingen flest organisasjoner samarbeider med, dog er det samarbeidet med avdelingene natur og idrett og andre avdelinger som vurderes til å fungere best (begge med gjennomsnitt på 5,0 av 6).

32 foreninger (13 %) samarbeider med Frivilligsentralene. Samtlige av disse ønsker å fortsette eksisterende samarbeid eller å samarbeide mer i fremtiden. 48 % av de som ikke samarbeider med Frivilligsentralene i dag, kan tenke seg et slikt samarbeid på sikt. Samarbeidet med Frivilligsentralene består hovedsakelig av lån/leie av lokaler, tilgang til frivillige, markedsføring av aktiviteter og arrangement, samt praktisk bistand til spesifikke aktiviteter. Frivilligsentralene blir også trukket frem som en god møteplass for frivilligheten.

Det å rekruttere flere medlemmer blir trukket frem som en målsetning for 75 % av organisasjonene. Flere ønsker å opprettholde engasjementet gjennom økt rekruttering av medlemmer. Grupper som nevnes spesielt er voksne som kan ta ansvar over tid og unge medlemmer. Andre mener at organisasjonen må bli mer synlig i nærmiljøet for å øke engasjementet. 60 % av organisasjonene ønsker å utvikle seg ved å utvide aktivitetene de allerede har, og 53 % ønsker å skape nye aktiviteter.

Organisasjonene mener kommunen har en viktig rolle å spille for nå sine målsetninger. Noe av det som nevnes er at man ønsker finansiell støtte, forenkling av søknadsprosesser, og bedre dialog mellom kommunen og frivilligheten. Økt samarbeid med næringslivet og andre frivillige organisasjoner nevnes også som viktig for organisasjonens måloppnåelse. Økonomiske utfordringer og manglende menneskelige ressurser trekkes frem som hindringer for å nå overordnede mål.

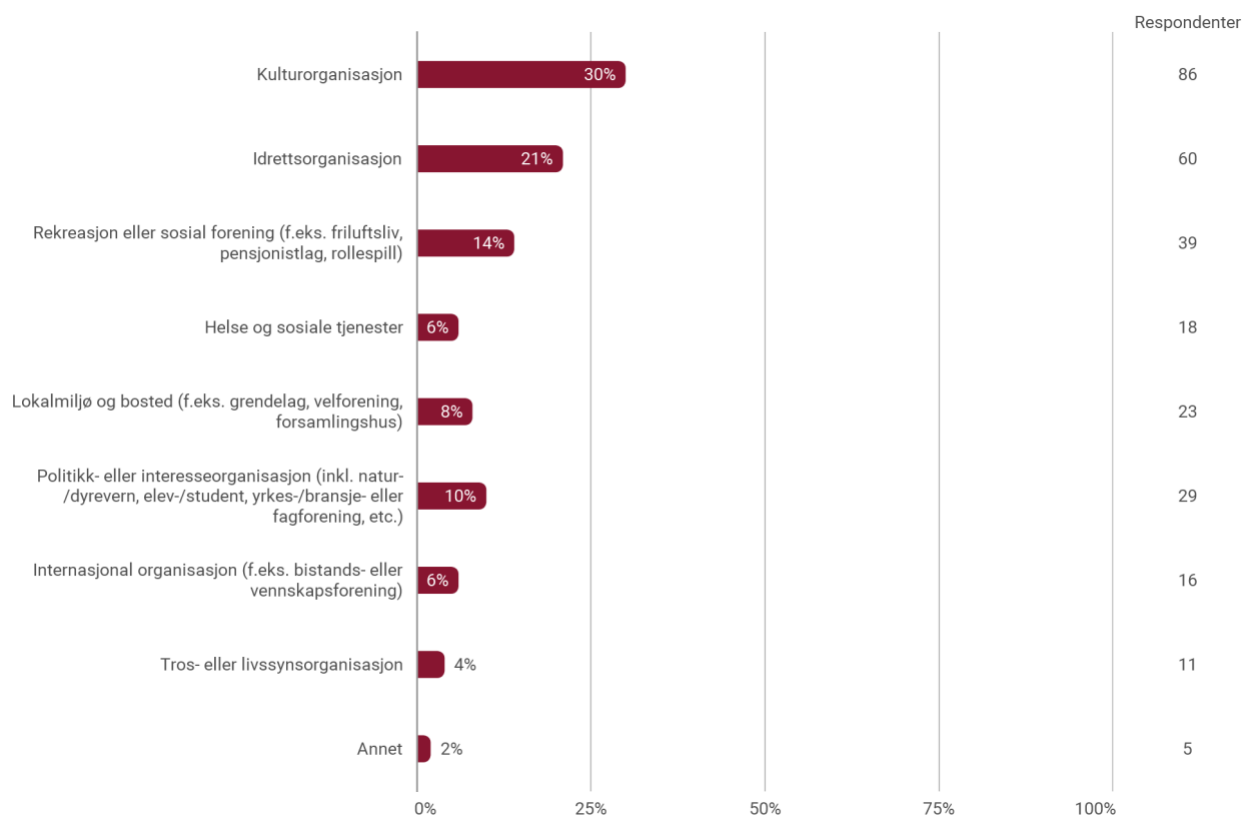
Alle resultater i denne rapporten bygger på tilbakemeldingene fra respondentene i undersøkelsen, og er dermed representativ for de organisasjonene i Bærum kommune som valgte å avgi en besvarelse.

1. Beskrivelse av foreningene

I denne delen skal vi se nærmere på foreningene som deltok i kartleggingen.

Foreningene

I figur 1 presenteres organisasjonstypene våre foreninger tilhører. Organisasjonstypen kulturorganisasjon skiller seg tydelig ut med flest representanter. 86 organisasjoner tilhører denne kategorien, noe som tilsvarer 30 %.

Figur 1. Organisasjonstype: Hva slags type lag/forening er dere? (Kategoriene er basert på FNs internasjonale kategorisering av frivillige organisasjoner). Antall respondenter: 287.

Nest størst er kategorien idrettsorganisasjon som 60 organisasjoner tilhører. Dette utgjør 21 % av de som deltok i kartleggingen. 39 organisasjoner (14 %) tilhører kategorien rekreasjon eller sosial forening, og 29 (10 %) tilhører politikk- eller interesseorganisasjon.

Deretter ser vi at 23 foreninger (8 %) er organisasjoner for lokalmiljø og bosted, og 18 (6 %) tilhører kategorien helse og sosiale tjenester. Likeså tilhører 6 % internasjonale organisasjoner,

med 16 representanter. 11 (4 %) tilhører tros- eller livssynsorganisasjoner. 5 organisasjoner (2 %) har svart «annet», da de ikke kan identifisere seg som noen av ovenstående kategoriene. Her finner vi en førerhundklubb, et elveforum, en barnehage, en gjenbruksforening og en forening som arbeider for å skaffe arbeid for innvandrere.

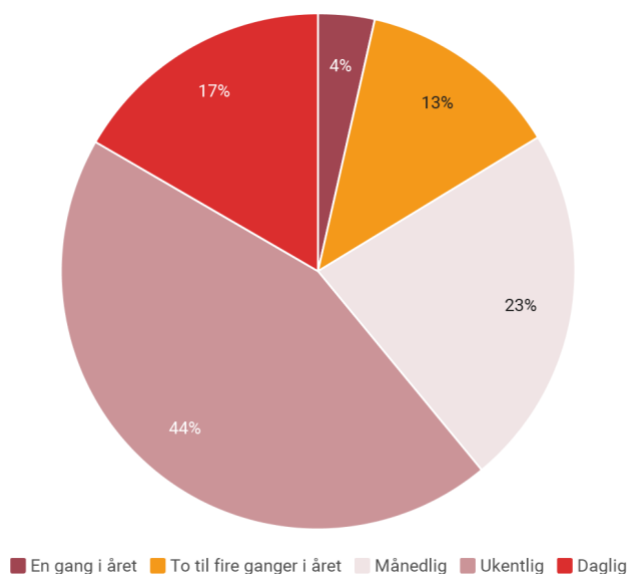
Blant kulturorganisasjonene finner vi blant annet korps, kunstforening, barneteater og pikekor. Idrettsorganisasjonene er representert av en rekke lag for forskjellige sporter som motorsport og golf, samt lokale idrettslag. Blant organisasjonene i kategorien rekreasjon eller sosiale foreninger finner vi blant annet flere speidergrupper, ulike friluftslivsforeninger og seniorklubber.

67 % av foreningene oppgir å ha overordnet tilknytning til en regional eller nasjonal organisasjon. Dermed har 33 % ikke det, noe som utgjør 94 organisasjoner. Blant organisasjonene innenfor kultur har kun 52 % en overordnet tilknytning. På andre siden oppgir 88 % av de internasjonale organisasjonene at de har overordnet organisasjonstilhørighet på regional eller nasjonalnivå. Dette er også vanlig blant tros- eller livssynsorganisasjonene og innenfor kategorien lokalmiljø og bosted, hvor henholdsvis 82 % og 78 % har overordnet tilknytning. De resterende organisasjonstypene ligger henholdsvis alle mellom 67 og 76 %, unntatt de i kategorien annet, hvor 40 % har overordnet tilknytning.

I undersøkelsen ble respondentene spurt om hva slags rolle de har i foreningen de svarer på vegne av. Et flertall på 61 % oppgir at de er leder for foreningen de svarer for. Dette tilsvarer 174 foreninger. 18 % er styremedlemmer og 13 % er daglige ledere i sine respektive organisasjoner. Frivillig og medlem er nærmest ikke representert, da kun 2 respondenter til sammen har svart dette. 7 % (20 organisasjoner) har svart at deres rolle er noe «annet» enn de overnevnte. I denne gruppen finner vi blant annet kasserer, sekretær, koordinator og tillitsvalgt.

Aktivitet

Figur 2 viser hyppigheten av aktiviteter blant foreningene. Det er desidert mest vanlig at organisasjonene tilbyr ukentlige aktiviteter. Hele 44 % har aktiviteter på ukentlig basis. Videre oppgir 23 % at de har månedlige aktiviteter, og 17 % at de har daglige aktiviteter. På motsatt side har 13 % oppgitt at de har aktiviteter to til fire ganger i året, mens 4 % av organisasjonene har aktiviteter så sjelden som en gang i året.

Figur 2. Aktiviteter: Hvor ofte har dere aktiviteter? Antall respondenter: 282.

Det høyeste aktivitetsnivået finner vi hos tros- eller livssynsorganisasjoner og idrettsorganisasjoner, hvor henholdsvis 91 % og 81 % har aktiviteter ukentlig eller oftere. Blant rekreasjon eller sosiale foreninger har 90 % daglige, ukentlige eller månedlige aktiviteter, og 8 % har aktiviteter to til fire ganger i året. Innenfor helse og sosiale tjenester har 50 % daglige eller ukentlige aktiviteter, og de resterende 50 % har månedlig eller to til fire ganger i året. Blant de 21 representantene fra lokalmiljø og bosted har rundt halvparten månedlige aktiviteter eller oftere, mens den andre halvparten arrangerer aktiviteter to til fire ganger i året eller sjeldnere.

Organisasjonene arrangerer et bredt spekter av aktiviteter, og tilbudet er nært knyttet til organisasjonstypen. Idrettsorganisasjonene tilbyr trening innenfor sporter som fotball, friidrett, langrenn, skyting, innebandy og turn. Andre eksempel på aktiviteter er svømmeopplæring, trim, seilflyging og ulike stevner. Spekteret av idrettsaktiviteter er bredt, og de fleste klubbene arrangerer treninger flere dager i uken.

Kulturorganisasjonene arrangerer øvelser og konserter, men også loppemarkeder, sommeravslutninger, utstillinger, privatundervisning og felles turer. En organisasjon svarer at de tilbyr deltakelse på festivaler og kappleik.

Innenfor organisasjonskategorien rekreasjon eller sosial forening blir det blant annet organisert familiedager, turer, dugnader, kulturvandring og dansing for å nevne noen eksempler.

Organisasjonene innenfor helse og sosiale tjenester driver blant annet med ulike former for dans, fellestreninger, kaffemøter og turer. Andre eksempler er undomsgruppemøter, hjelp ved eldresenter og lotterier. Organisasjonene innenfor lokalmiljø og bosted arrangerer blant annet kulturvandring, hageavfallsinnsamlinger, ulike dugnader og kulturarrangementer.

Politikk- eller interesseorganisasjonene arrangerer blant annet planleggingsmøter for valgkamp, temamøter, styremøter, ulike dugnader, fellesturer i nærmiljøet og fester. Tros- eller livssynsorganisasjonene har blant annet aktiviteter som gudstjenester, ungdomssamlinger, barnekor, søndagsskole og andaktsmøter. Organisasjonene i «annet»-gruppen har treningssamlinger, befaringer og forummøter. En organisasjon i denne gruppen nevner at de driver en gjenbruksbutikk og en annen driver en barnehage.

Foreningene ble spurt om de arrangerer aktiviteter der folk som ikke er medlem i en organisasjon også kan delta på. Dette er noe som er vanlig, og i alt svarer hele 71 % av foreningene at de tilbyr denne typen aktivitet. Organisasjonskategoriene idrettsorganisasjon, rekreasjon eller sosial forening og helse og sosiale tjenester er de kategoriene hvor det i minst grad tilbys åpne aktiviteter, med henholdsvis 63 %, 59 % og 56 % tilbud. Vanligst med åpne aktiviteter er det innenfor kategoriene «annet» og tros- eller livssynsorganisasjoner, hvor henholdsvis 100 % og 91 % svarer at de arrangerer aktiviteter for ikke-medlemmer.

2. Menneskelige ressurser: medlemmer, rekruttering, frivillig innsats og ansatte

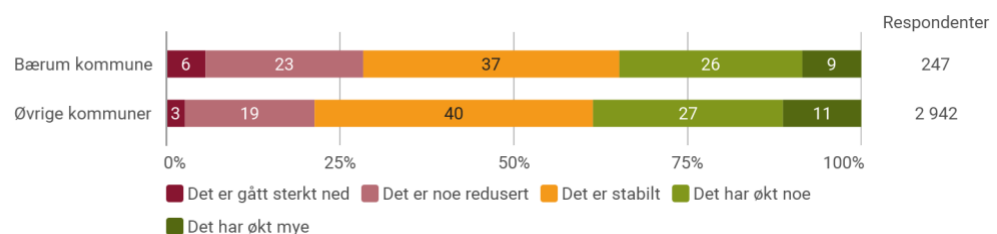
Medlemmer

De fleste organisasjoner (91 %) oppgir at de har medlemmer. Dette tilsvarer 256 organisasjoner. Organisasjonene ble bedt om å spesifisere om de har aktivitetstilbud for medlemmer i ulike aldersgrupper. Det vanligste er å ha et aktivitetstilbud for voksne og seniorer. 75 % tilbyr aktiviteter for voksne medlemmer (27-59 år), mens 74 % har aktiviteter for seniorer (60 år eller eldre). 66 % har aktiviteter for ungdom (17-26 år) og 48 % har aktiviteter for barn (0-16 år).

Det er stor variasjon blant organisasjonene når det kommer til antall medlemmer. Medlemstallet varierer fra 3 til 19 500 blant de organisasjonene som har oppgitt medlemstall. Gjennomsnittlig medlemstall ligger på 607, og medianen er på 75, noe som indikerer at det er en signifikant overvekt av små og mellomstore foreninger, med en liten andel større foreninger som drar opp snittet. 55 % av organisasjonene har under 100 medlemmer (123 av 225), og 30 organisasjoner har et medlemstall på over 1000 medlemmer.

Blant de tre største organisasjonene sett i medlemstall finner vi organisasjonskategoriene politikk- eller interesseorganisasjon, lokalmiljø og bosted og rekreasjon eller sosial forening. Tros- eller livssynsorganisasjoner er også godt representert blant de største organisasjonene.

Utviklingen i medlemsmassen til organisasjonene har stort sett vært stabilt de siste fem årene, som vist i figur 3. 37 % av organisasjonene rapporterer om en stabil medlemsmasse. 35 % har opplevd økning i medlemsmassen, og 29 % melder at medlemsmassen er blitt redusert.

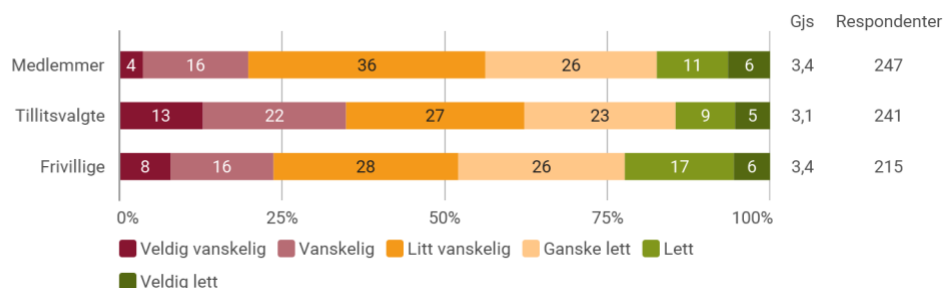

Figur 3. Utvikling i medlemsmasse: Hvordan har medlemstallet utviklet seg de siste 5 årene?

For spørsmål vedrørende utvikling i medlemsmasse foreligger sammenligningsgrunnlag fra tilsvarende kartleggingsprosjekter i ulike norske kommuner, som er gjennomført av Frivillighet Norge. Datagrunnlaget er basert på 35 kartleggingsprosjekter fra 2016 til i dag. Sammenlignet med andre kommuner har utviklingen i medlemsmassen blant organisasjoner i Bærum kommune vært noe mindre stabil, men det dreier seg ikke om noen dramatiske forskjeller. Det er en lavere andel av organisasjonene i Bærum som har opplevd økning, da 38 % av organisasjonene i sammenlignbare kommuner har registrert at medlemsmassen har økt. Det er i tillegg større andel som har opplevd reduksjon i medlemsmassen i Bærum. 22 % av organisasjonene i de sammenlignbare kommunene har registrert at medlemsmassen har minsket de siste fem årene.

Rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige

Organisasjonene opplever rekruttering av ulike funksjoner til organisasjonen som forholdsvis vanskelig. Som vist i figur 4 gjør dette seg gjeldende på tvers av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige, hvor den vanskeligste gruppen å rekruttere er tillitsvalgte.

Figur 4. Rekruttering: Hvor lett eller vanskelig er det å rekruttere følgende grupper til laget/foreningen?

Medlemmer og frivillige oppleves som noe lettere å rekruttere og har de høyeste gjennomsnittene på 3,4 (der 1 = veldig vanskelig og 6 = veldig lett). 43 % oppgir at medlemsrekruttering er veldig lett, lett eller ganske lett. 36 % synes medlemsrekruttering er litt vanskelig, og 20 % mener det er vanskelig eller veldig vanskelig.

Når det kommer til rekruttering av frivillige opplever 24 % at det er litt vanskelig eller veldig vanskelig. 28 % mener det er litt vanskelig. De resterende 49 % mener rekruttering av frivillige til organisasjonen er veldig lett, lett eller ganske lett.

Som nevnt er tillitsvalgte den vanskeligste gruppen for organisasjonene å rekruttere. Den gjennomsnittlige vurderingen er på 3,1. Her oppgir 27 % at det er litt vanskelig å rekruttere tillitsvalgte, og omtrent en tredel mener det er vanskelig eller veldig vanskelig. På motsatt side ser vi at det er 37 % som mener rekruttering av tillitsvalgte er veldig lett, lett eller ganske lett.

Utfordringer ved å rekruttere nye medlemmer, tillitsvalgte og frivillige

Når det kommer til utfordringer knyttet til rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige ser vi at det er noen gjentakende tematikker på tvers av organisasjonene. Flere organisasjoner rapporterer om mangel på tid hos aktive, ansvarsvegning og at folk ikke ønsker å binde seg til faste verv over tid, men heller bistå med konkrete oppgaver. Noen organisasjoner skriver at det generelt er vanskelig å få folk å bruke fritiden sin på dugnadsarbeid, og at dette ofte er tilfelle blant unge medlemmer. Flere organisasjoner skriver at mange er opptatt med private ting og at de derfor ikke har tid til å engasjere seg i verv.

Andre organisasjoner trekker frem at konkurransen mellom ulike aktiviteter og fra andre klubber er stor. Mange mener det er vanskelig å nå ut til målgruppene og at utfordringen ligger i at mange konkurrerer om medlemmene. Noen vektlegger at utfordringen er å holde medlemsengasjementet oppe og beholde medlemmer over tid, og at organisasjonen er forholdsvis ukjent. Også flere melder om at det er vanskelig å finne folk som er interesserte i aktiviteten og at innsatsen er variabel.

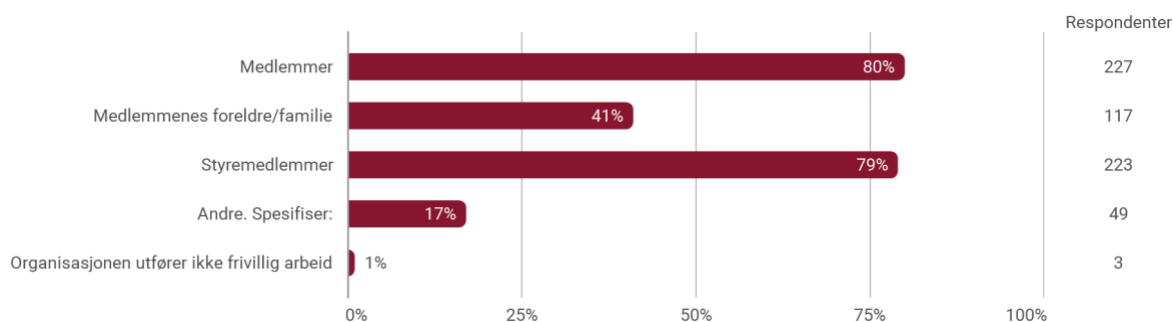
Hvordan lykkes foreningene med rekrutteringen?

Organisasjonene ble spurt om hvilke tiltak for å lette rekruttering de har lykkes med. Her blir blant annet åpne aktiviteter og lavterskel-tilbud nevnt. Andre satser på billigere medlemskap og gratis deltakelse på arrangementer og aktiviteter. Stands på kjøpesenter og arrangementer, samt utdeling av flyers og hefter har fungert for et par organisasjoner. En organisasjon nevner at de inviterer medlemmene til gratis 17. mai frokost på den lokale skolen hver 17.mai.

Markedsføring, tilstedeværelse i lokalmiljøet og lokalavis, direktekontakt og bruk av egne og medlemmers nettverk blir også trukket frem som gode rekrutteringskanaler. Her nevnes også sosiale medier av flere. Andre tilbyr interessante og givende aktiviteter, møter og kurs som er enkle å delta på. Til sist er det en organisasjon som skriver at medlemmer rekrutteres gjerne ved at de får vist frem det de gjør på den lokale festivalen (som korona satte en stopper for i år).

Hvem gjør innsats i forbindelse med foreningens aktiviteter?

Det er i størst grad styremedlemmer og medlemmer som står for den frivillige innsatsen i forbindelse med foreningens aktiviteter. Hele 80 % svarer at medlemmene gjør frivillig innsats i foreningene (figur 5). 79 % oppgir at styremedlemmene står for innsatsen, og 41 % oppgir at medlemmenes foreldre/familie gjør innsats.

Figur 5. Innsats: Hvem gjør frivillig innsats i forbindelse med foreningens aktiviteter? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Antall respondenter: 281.

17 % svarer at «andre» gjør frivillig innsats i forbindelse med foreningens aktiviteter. Her nevnes supportere, venner, foresatte, frivillige som ikke er medlemmer, samarbeidspartnere, speidere, hjelpetrenerne og andre støttespillere.

Foreningens ansatte

Foreninger i alle kategorier, unntatt de som tilhører kategoriene lokalmiljø og bosted og internasjonal organisasjon, oppgir at de har lønnede ansatte. Totalt sett svarer 21 % av organisasjonene at de har lønnede ansatte, som betyr at 79 % ikke har det. Lønnede ansatte er mest vanlig blant tros- eller livssynsorganisasjoner, hvor hele 64 % svarer at de har fast lønnede ansatte. Videre svarer 34 % av kulturorganisasjoner og 28 % av idrettsorganisasjoner at de har dette.

På den annen side svarer kun 12 % av politikk- eller interesseorganisasjoner at de har faste lønnede ansatte, mens innen kategoriene rekreasjon eller sosial forening og helse og sosiale

tjenester er svarene på henholdsvis 3 % og 6 %. Bland de som tilhører kategorien «annet», svarer 25 % at de har faste lønnede ansatte.

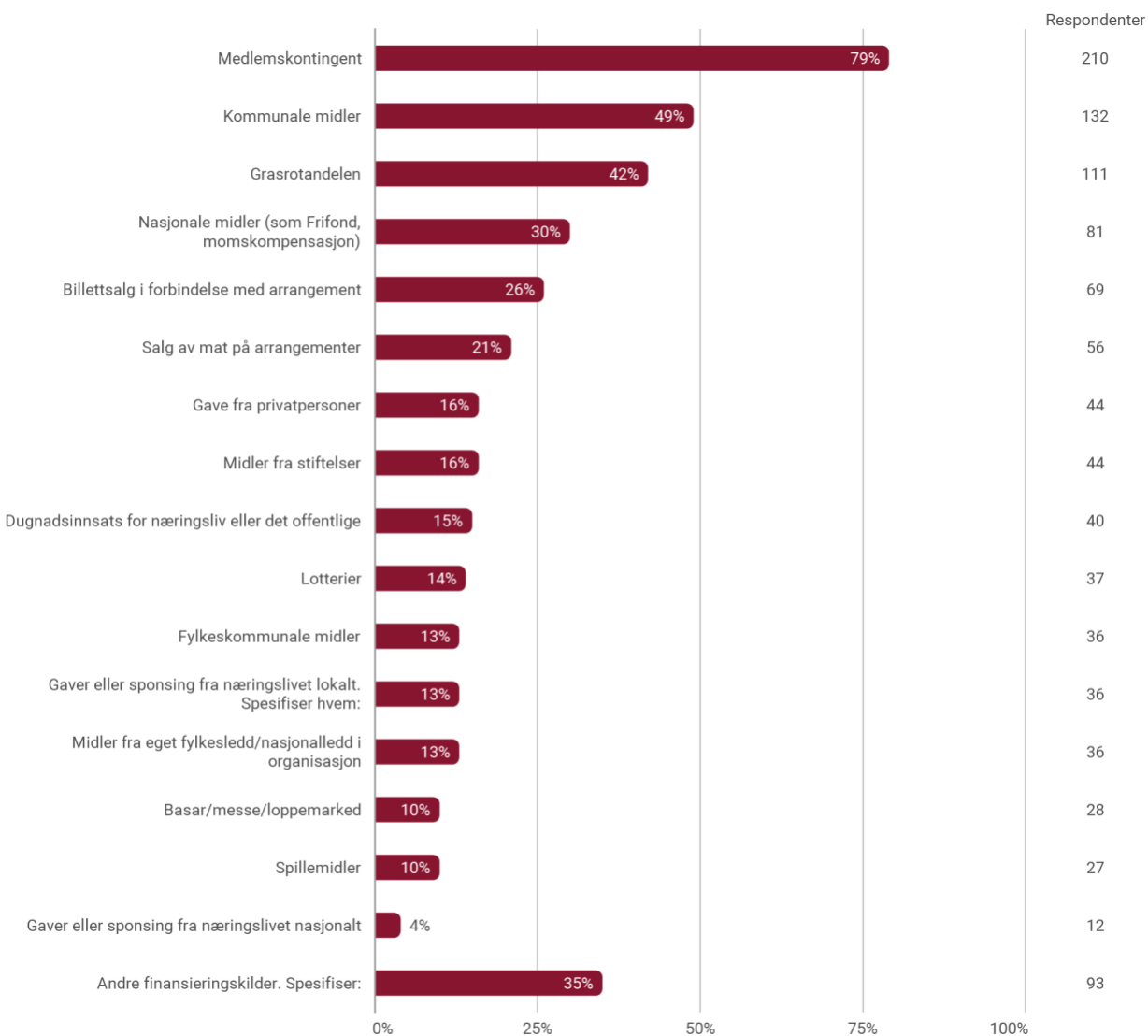
Blant de som svarer at de har faste lønnede ansatte er gjennomsnittlig antall årsverk 3,8. Blant organisasjonene med høyest antall årsverk finner vi hovedsakelig idrettsorganisasjoner. I gjennomsnitt har disse rundt 9 årsverk. Én idrettsorganisasjon har 50 årsverk, som helt klart er det høyeste. Innen tros- eller livssynsorganisasjoner er det gjennomsnittlige antall årsverk på omkring 4, blant de som har fast lønnede ansatte, mens innen politikk- eller interesseorganisasjoner ligger det på 2 årsverk. Gjennomsnittlig antall årsverk i kulturorganisasjoner er på 0,6.

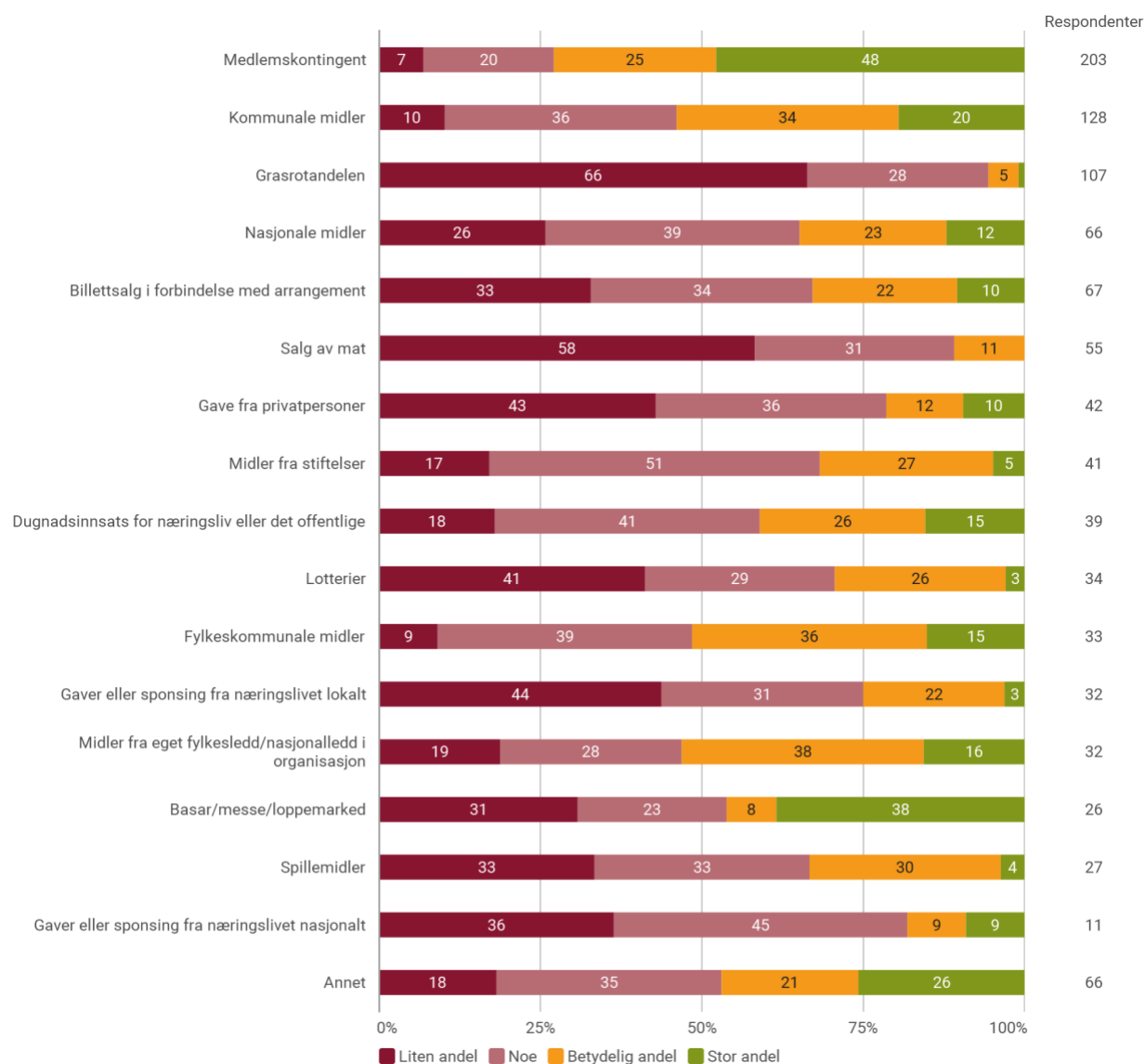
3. Økonomi og lokaler

Foreningenes inntektskilder

Av figur 6 ser vi respondentenes ulike finansieringskilder for sin forening. Videre kan vi se, ut ifra figur 7, hvor *viktige* hver og en av disse finansieringskildene er for foreningenes økonomi.

Figur 6. Inntektskilder: Hvordan finansierer dere aktivitetene i laget/foreningen? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Antall respondenter: 267.

Figur 7. Inntektskildenes viktighet: Omtrent hvor stor andel av inntektene utgjør følgende inntektskilde(r)?

Ut ifra figur 6 kan vi se at medlemskontingent, kommunale midler og grasrotandelen er de finansieringskildene flest av organisasjonene har oppgitt. Disse postene bidrar til å finansiere henholdsvis 79 %, 49 % og 42 % hver av foreningene.

Når det kommer til medlemskontingenten er det den *vanligste* finansieringskilde, i tillegg til å være den *viktigste* for foreningenes økonomier. Medlemskontingent oppgis å være en betydelig eller stor andel av inntektene for 73 % av foreningene (figur 7). Vi ser at 20 % vurderer medlemskontingenten til å være noe viktig. Det er svært få (7 %) som oppgir at medlemskontingenten kun utgjør en liten andel av økonomien.

Kommunale midler, som etter medlemskontingenten er inntektskilden flest har oppgitt, er også blant de viktigste inntektskildene for organisasjonene. De er imidlertid en del mindre viktige enn

medlemskontingent. 54 % av de som har oppgitt kommunale midler som inntektskilde definerer denne som en betydelig eller stor andel av de totale inntektene. 36 % av respondentene har også oppgitt at kommunale midler er en noe viktig andel av inntektskildene, mens 10 % anser slike midler som lite viktig.

Når det kommer til grasrotandelen, som er den tredje mest vanlige inntektskilden, vurderes den som langt mindre viktig for organisasjonene sammenliknet med både medlemskontingenten og de fleste andre inntektskilder. Kun 6 % av de som har oppgitt grasrotandel som inntektskilde definerer denne som en betydelig eller stor andel av de totale inntektene. Hovedvekten av respondentene har oppgitt at grasrotandelen er en liten andel av inntektskildene, med 66 % av respondentene som svarer dette. De resterende 28 % har oppgitt grasrotandelen som noe viktig. Grasrotandelen er den av inntektskildene som flest vurderer som lite viktig.

Blant betydelende inntektskildene finner vi basar/messe/loppemarked, fylkeskommunale midler og midler fra eget fylkesledd. Nærmere halvparten av organisasjonene som har oppgitt basar/messe/loppemarked som en inntektskilde vurderer denne som en stor eller betydelig andel av inntektene, hvorav hele 38 % oppgir at det er en stor andel av foreningenes økonomier. Når det kommer til midler fra eget fylkesledd/nasjonalledd i organisasjon vurderer 54 % denne inntektskilden til å være en stor eller betydelig andel av foreningens inntekter.

35 % av foreningene oppgir at de benytter inntektskilder som ikke er forhåndsdefinert og har derfor svart «annet». Andre inntektskilder oppgis av 47 % å være av stor eller betydelig viktighet, hvor hele 26 % oppgir at «annet» er av stor betydning. Kun 18 % av foreningene oppgir «annet» som å være lite viktig, mens 35 % oppgir at det er av noen betydning. Andre finansieringskilder oppgis av foreningene å være blant annet fra annonsering, arrangementer og kurs, ulike honorarer, salg av ting og tjenester, utleieinntekter og statlig støtte.

En inntektskilde som er oppgitt av flere foreninger (30 %) og som kan regnes som viktig, er nasjonale midler. Den regnes som en stor eller betydelig andel av inntektene av 35 % av foreningene som har oppgitt den som en av sine inntektskilder. 39 % rapporterer at nasjonale midler er noe viktig, mens 26 % oppgir at det er lite viktig.

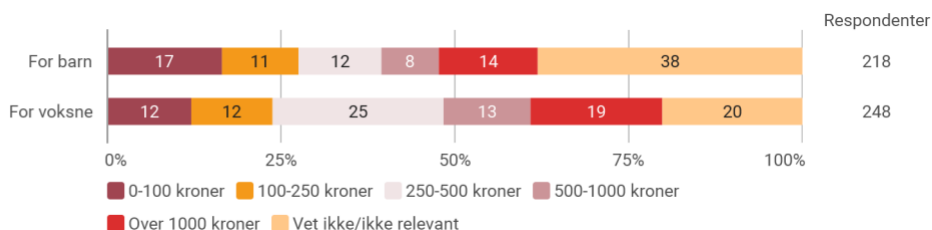
To andre inntektskilder som peker seg ut, er billettsalg i forbindelse med arrangement og fylkeskommunale midler. For foreningene som mottar disse er det respektivt 32 % og 51 % som anser dem som en betydelig eller stor andel av deres økonomi. Innenfor kategoriene er det henholdsvis 34 % og 39 % som har svart at disse inntektskildene er noe viktige. 33 % oppgir at billettsalg i forbindelse med arrangement er lite viktig, mens fylkeskommunale midler er sett på som lite viktig av kun 9 % av organisasjonene.

Gaver eller sponsing fra næringslivet lokalt oppgis som inntekter for 13 % av foreningene, og de oppgir at gavene eller sponsingen kommer blant annet fra dagligvarebutikker (Meny, Rema 1000 og Kiwi), ulike større virksomheter (OBOS, Handelsbanken), og små lokale bedrifter og butikker. Gaver eller sponsing fra næringslivet lokalt er av stor eller betydelig viktighet for 25 %, mens 31 % oppgir at det er noe viktig. 44 % av foreningene oppgir at dette er lite viktig.

En annen inntektskilde som skiller seg ut, er midler fra stiftelser. Totalt oppgir 32 % at midler fra stiftelser er utgjør en stor eller betydelig andel av inntektene, mens 51 % rapporterer at den er noe viktig. Midler fra stiftelser oppgis å være lite viktig av bare 17 % av foreningene.

Medlemskontingent

Figur 8 viser hva den årlige medlemskontingenten for barn og voksne ligger på.

Figur 8. Medlemskontingent: Hva koster medlemskap i året i lokallaget/foreningen?

Medlemskontingent for voksne er generelt sett høyere relativt til barn. For barn er det vanligere at årsmedlemskap er gratis eller koster under 100 kroner enn for voksne medlemmer. 17 % av organisasjonene oppgir at medlemskontingenten for barn er 100 eller lavere. For voksne er det 12 % som oppgir tilsvarende.

De to vanligste prisklassene for barn er under 100 kroner, og over 1000 kroner, hvor sistnevnte utgjør 14 %. Dette tyder på at det både er svært lave og svært høye kostnader for barn i de ulike foreningene. Videre er det 11 % som oppgir at medlemskontingenten ligger mellom 100 og 250 kroner. 12 % oppgir mellom 250-500 kroner, og 8 % som oppgir at medlemskontingenten ligger mellom 500-1000 kroner. 38 % av organisasjonene har oppgitt at årskontingent for barn ikke er relevant for dem, som må ses i lys av hvor mange organisasjoner som har aktivitet for barn.

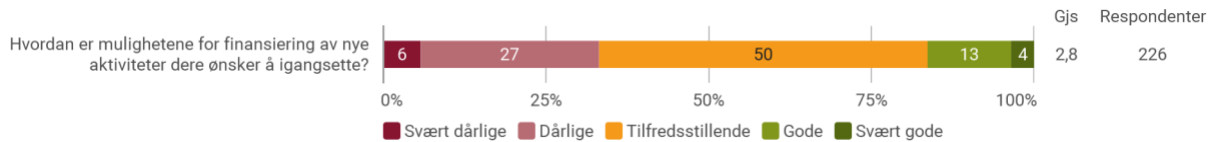
For voksne er den vanligste kostnaden for årskontingent på 250-500 kroner, med en andel på 25 % som har oppgitt kontingenter innenfor denne kategorien. 12 % oppgir at medlemskontingent for voksne er 100-250 kroner, og 12 % rapporterer en kontingent for voksne på under 100 kroner. 13 % av organisasjonene har oppgitt at medlemskontingenten ligger på 500-1000 kroner, og hele 19 % at den er over 1000 kroner. En andel på 20 % oppgir at kontingent for voksne ikke er relevant for dem, som må ses i lys av hvor mange organisasjoner som har aktivitet for voksne og seniorer.

Organisasjonene blir også spurt om de har andre kategorier for medlemskap eller rabatter. Flere organisasjoner skriver at de har familiemedlemskap, husholdningsmedlemskap, søskenrabatt og støttemedlemskap. Rabatter for studenter/skoleelever og pensjonister nevnes også.

Muligheter for finansiering av nye aktiviteter i foreningene

Samlet sett opplever organisasjonene mulighetene for finansiering til nye aktiviteter i foreningene relativt lite tilfredsstillende, med et gjennomsnitt på 2,8 av 5. Som vist i figur 9 anser 50 % av organisasjonene at mulighetene er tilfredsstillende, mens kun 17 % anser mulighetene som gode eller svært gode. På den andre siden anser hele 33 % mulighetene som dårlige eller

svært dårlige. Dette er mer negativt enn vi har sett i tidligere undersøkelser hvor man har funnet at 27 % så mulighetene som dårlige eller svært dårlige, 45 % som tilfredsstillende, og 26 % som gode eller svært gode.

Figur 9. Mulighet for finansiering av nye aktiviteter.

Hva kan lette arbeidet med å skaffe inntekter?

På spørsmål om hva som kan lette arbeidet med å skaffe inntekter er det delte meninger. Det oppgis hovedsakelig et ønske fra organisasjonene om økt støtte fra kommunen, staten og det lokale næringslivet. Videre peker noen organisasjoner på at lokaler og utstyr til treninger og arrangementer burde bli lettere tilgjengelig og gjøres rimeligere. Organisasjonene ønsker også bedre informasjon om hva slags midler som er tilgjengelige. Det blir også pekt på at det tidvis er mye byråkrati i søknadsarbeid. Andre peker på at økte medlemstall og mer forpliktende medlemskap kan bidra til å skaffe økte inntekter. I tillegg er det flere organisasjoner som ønsker at medlemmene skal bidra mer.

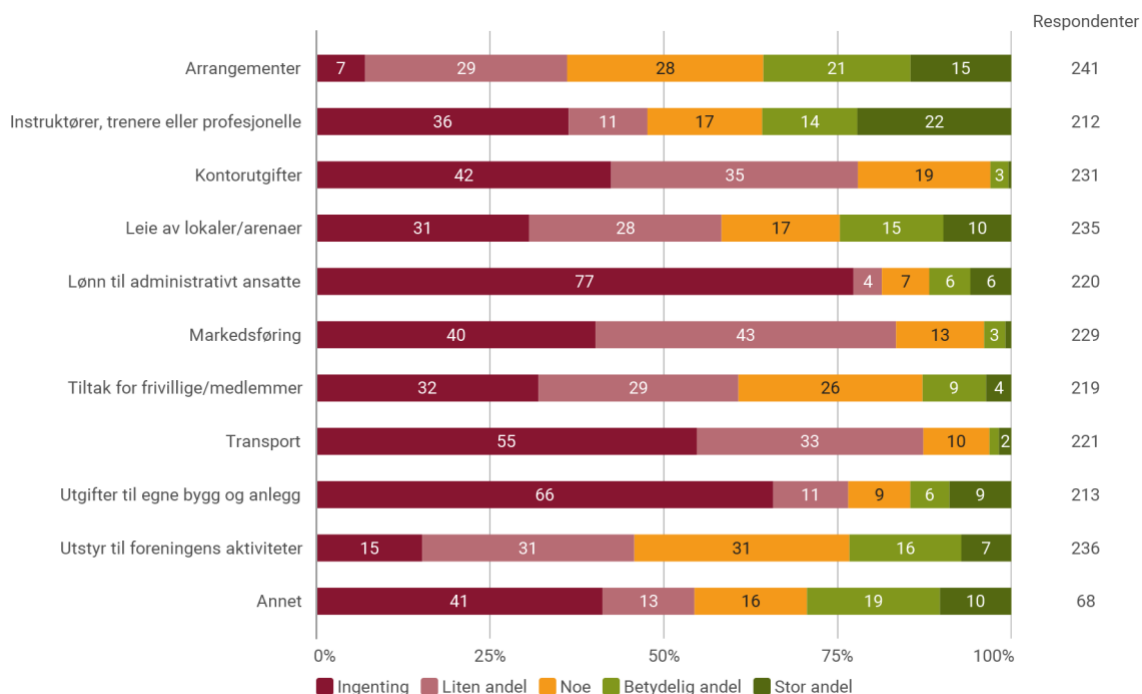
Utgifter

Organisasjonene ble spurt om hva deres utgifter går til. Svarene ser vi presentert i figur 10. Vi ser blant annet at organisering av arrangementer, utstyr til foreningens aktiviteter og instruktører, trenere eller profesjonelle er de vanligste utgiftspostene for organisasjonene. Dette kan sees i sammenheng med det høye aktivitetsnivået blant organisasjonene i kommunen. 36 % oppgir at de bruker en stor eller betydelig andel av organisasjonens økonomi til organisering av arrangementer. Tilsvarende tall for utstyr til aktiviteter er 23 % og for instruktører, trenere eller profesjonelle tilsvarer dette 36 % av organisasjonene.

Hele 77 % oppgir at de ikke bruker noe midler på lønn til administrativt ansatte, noe som gjenspeiler at relativt få organisasjoner rapporterte å operere med lønnede årsverk.

Tiltak for frivillige/medlemmer oppgis av 13 % å utgjøre en stor eller betydelig andel av utgiftene i foreningen. Samtidig rapporterer 26 % at det er bare er en utgift med noe viktighet, mens de resterende 61 % svarer at det utgjør en liten eller ingen andel.

Leie av lokaler/arenaer utgjør en betydelig andel av utgiftene for foreningene, med 25 % som oppgir det som en stor eller betydelig del av utgiftene. Dette tallet er på 15 % for utgifter forbundet med egne bygg og anlegg. Samtidig ser vi både her, og i spørsmålene om lokaler at en mye større andel leier lokaler enn eier lokaler. En del av de som eier egne lokaler leier også lokaler i tillegg.

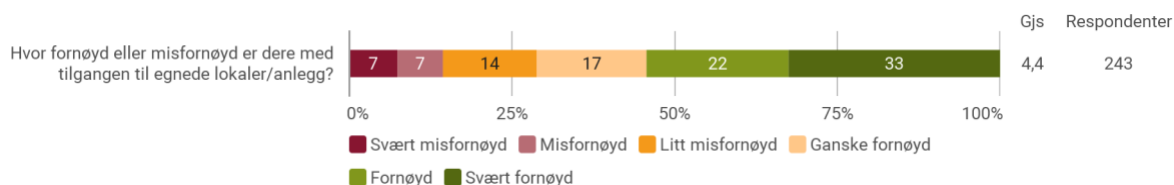
Figur 10. Utgifter: Hvor stor andel av foreningens utgifter går med til følgende utgiftsposter?

Lokaler

Organisasjonene ble spurt om hvorvidt de eier, leier eller låner sine lokaler. Det vanligste er at organisasjonene leier lokalene (48 %). 45 % oppgir at de låner lokalene gratis, mens kun 15 % eier lokalene selv. Hele 12 % (31 organisasjoner) oppgir at de ikke har noe sted å være, mens kun 5 % (12 organisasjoner) melder at de ikke har behov for lokale.

Den vanligste formen for låneavtale er med kommunen, noe 65 % oppgir. 37 % oppgir at de låner av «andre». Utlånere inkluderer skoler, kirker, fylkeskommunen, sykehus og sykehjem, og biblioteker. Blant foreningene som leier lokaler, oppgir 41 % at de leier av kommunen. 24 % leier av bedrifter/næringsliv og 22 % leier private lokaler. Hele 38 % av organisasjonene leier av «andre». Dette innebærer blant annet skoler, idretts- og kulturhaller, kirker og seniorsenter.

Organisasjonene ble bedt om å vurdere tilfredsheten med lokalene de disponerer. Ut ifra resultatene i figur 11 virker organisasjonene i moderat grad fornøyde med tilgangen på egnede lokaler/anlegg for aktivitetene deres, med et gjennomsnitt på 4,4 (på en skala fra 1 til 6 der 1 = svært lite fornøyd og 6 = svært fornøyd). 33 % oppgir at de er svært fornøyd, i tillegg er 22 % fornøyd og 17 % av organisasjonene er ganske fornøyd. På den annen side er 14 % litt misfornøyd med lokalene, og 14 % er misfornøyd eller svært misfornøyd.

Figur 11. Tilfredshet med lokaler.

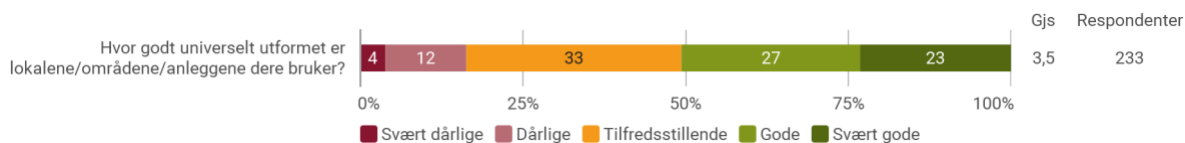
Mangler og forbedringspotensialer ved lokaler

Når organisasjonene ble spurt hva slags lokaler/områder/anlegg de mangler, oppgir de flere. Noen mangler faste møtelokaler for styremøter og medlemsmøter. Andre mangler lokaler for å arrangere treninger og aktiviteter, slik som haller og uteområder, mens noen mangler lokaler for oppbevaring av foreningens utstyr. En MC-klubb skriver at de mangler anlegg for å kunne utøve motorsportaktiviteter, samt klubblokale for reparasjon av sykler.

Det oppgis også flere forbedringspotensialer for lokaler/områder/anlegg. Blant annet skriver flere at det bør bygges flere idrettshaller og kulturhus i Bærum kommune. Andre mener at tilgangen på lokaler er dårlig og at kommunen bør ordne slik at det blir enklere og billigere å leie egnede lokaler. Det er også flere som etterspør lokaler som er egnet for spilling av musikk og konserter (god akustikk, lagerplass til utstyr, etc.). Generelt sett omhandler de alle fleste forslagene at det trengs flere lokaler som er rimelige og godt egnet til de aktivitetene som skal bedrives.

Tilgjengelighet i lokalene

Majoriteten av organisasjonene opplever den universelle utformingen i sine respektive lokaler som god, som vist i figur 12. 50 % av foreningene oppgir at den universelle utformingen enten er god eller svært god. 33 % anser den som tilfredsstillende, og 16 % svarer at den er dårlig eller svært dårlig.

Figur 12. Universell utforming i lokalene.

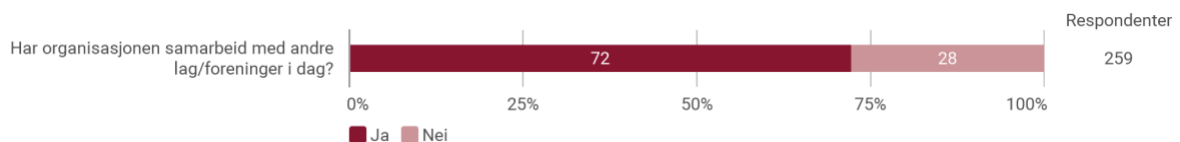
På spørsmål om hva som kan gjøres for å bedre den universelle utformingen er det heis, ramper og bedre tilrettelegging for handikappede som stikker seg ut som de mest nødvendige forbedringene for flere av organisasjonene. Det er ofte bygg med flere etasjer uten heis som bevegelseshemmede derfor ikke har tilgang til. Flere nevner at de skulle hatt tilpasset inngangsparti til hovedinngangen, og at de mangler toaletter og garderober som er tilpasset bevegelseshemmede. Som tidligere nevnt, så er det også flere som her nevner at lokalene er dårlig tilpasset de aktivitetene som skal bedrives (e.g. dårlig akustikk for musikk). Andre påpeker at de har for burde hatt større lokaler med mer lagerrom.

4. Samarbeid

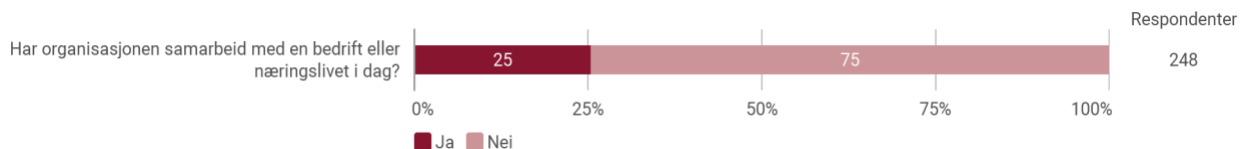
I dette kapittel skal vi se nærmere på samarbeid som organisasjonene er involvert i.

Oversikt over samarbeid

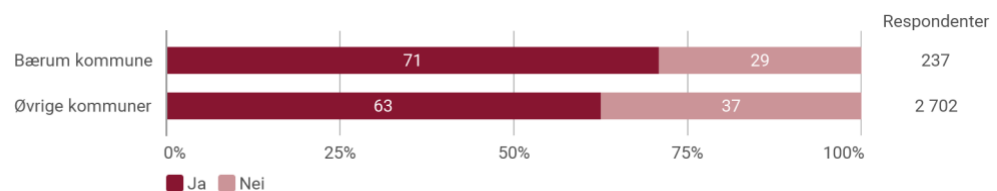
I figur 13-16 ser vi en oversikt over organisasjonenes aktive samarbeid, henholdsvis med andre lag/foreninger, bedrifter eller næringsliv, kommunen og frivilligsentralene. Ut ifra figurene ser vi at det vanligste er å samarbeide med andre lag og foreninger, da 72 % av organisasjonene oppgir at de gjør dette. Videre ser vi at 71 % av organisasjonene har samarbeid med kommunen, noe som gjør at denne typen samarbeid er tilnærmet like utbredt som førstnevnte. Samarbeid med bedrift eller næringsliv er forholdsvis uvanlig blant organisasjonene, da kun 25 % av respondentene har oppgitt å ha dette. Frivilligsentralene er det 13 % av organisasjonen som samarbeider med. Dette tilsvarer 32 organisasjoner.

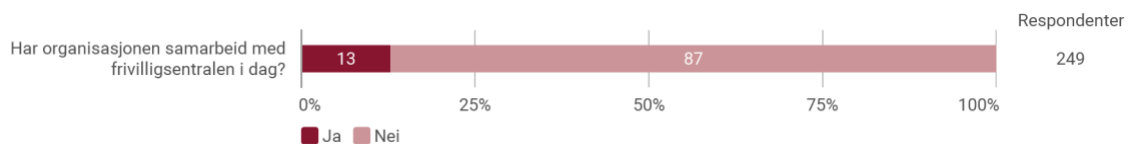
Figur 13. Samarbeid med andre lag/foreninger.

Figur 14. Samarbeid med bedrift/næringsliv.

Figur 15. Samarbeid med kommunen: Har dere samarbeid med kommunen i dag?

Figur 16. Samarbeid med frivilligsentralen.

Samarbeid med andre lag og foreninger er dette utbredt blant samtlige organisasjonstyper. Foreningene i kategoriene helse og sosiale tjenester, og tros- eller livssyn er organisasjonstypene med den laveste andelen, og selv der svarer henholdsvis 56 % og 60 % at de samarbeider med andre foreninger. Organisasjonene innenfor «Annet»-gruppen samarbeider i størst utstrekning med andre lag/foreninger. Alle fire representanter av disse organisasjonene har oppgitt å ha denne formen for samarbeid. Også i internasjonale

organisasjoner og politikk- eller interesseorganisasjoner er det vanlig å samarbeide med andre organisasjoner. Henholdsvis 87 % og 85 % oppgir dette. Blant organisasjonskategoriene rekreasjon eller sosial forening, idrettsorganisasjoner og lokalmiljø og bosted samarbeider henholdsvis 77 %, 72 % og 70 % av organisasjonene med andre foreninger.

Når det gjelder samarbeid med bedrift eller næringsliv er det som nevnt lavere andel av organisasjonene samlet sett som har denne typen samarbeid, med 25 %. Av organisasjonstypene med størst andel organisasjoner som samarbeider med bedrifter eller næringslivet finner vi «annet», lokalmiljø og bosted, og idrettsorganisasjoner, med respektive 100 %, 37 % og 34 %. Innenfor tros- eller livssynsorganisasjoner er det 33 % som har oppgitt å ha et samarbeid med næringslivet. 25 % av organisasjonene i helse og sosiale tjenester og 20 % av de internasjonale organisasjonene oppgir å ha samarbeid med en bedrift eller næringslivet. Innen kulturorganisasjoner utgjør denne andelen 19 %. Politikk- og interesseorganisasjoner og rekreasjon eller sosial forening har de laveste andelen samarbeid, hvor henholdsvis 15 % og 14 % samarbeider med en bedrift eller næringslivet.

Samarbeid med kommunen er som nevnt omtrent like vanlig som samarbeid med andre lag og foreninger, med 71 %. Blant organisasjonstypene har lokalmiljø og bosted, internasjonale organisasjoner og «annet» størst andel som samarbeider med kommunen (henholdsvis 85 %, 80 % og 75 %). 72 % av kulturorganisasjonene og 69 % av organisasjonene innen helse og sosiale tjenester samarbeider med kommunen. For rekreasjon eller sosiale foreninger og tros- eller livssynsorganisasjoner er det henholdsvis 63 % og 56 % som har denne formen for samarbeid. Lavest andel er det henholdsvis idrettsorganisasjoner og politikk- eller interesseorganisasjoner som har, med 54 % og 48 % samarbeid.

For spørsmål vedrørende samarbeid med kommunen foreligger sammenligningsgrunnlag fra tilsvarende kartleggingsprosjekter i norske kommuner, som er gjennomført av Frivillighet Norge. Datagrunnlaget er basert på 35 kartleggingsprosjekter fra 2016 til i dag. Vi ser her at andelen av organisasjonene i Bærum som samarbeider med kommunen, ligger godt over det som er tilfelle i andre kommuner (figur 16). Blant organisasjonene i de andre kartleggingsprosjektene samarbeider 63 % med kommunen, mens dette tallet er på 71 % for organisasjonene i Bærum.

Grunner til fravær av samarbeid

På spørsmål om hvorfor organisasjonene ikke har samarbeid med andre lag og foreninger, har flere organisasjoner skrevet at de ikke har hatt behov for dette. Andre mener at det er vanskelig siden ulikheten mellom deres forening og andre er for stor. Flere svarer også at det er ønskelig å ha samarbeid med andre foreninger, men at det er kapasitetsbegrensninger som gjør det vanskelig. Andre oppgir at det ikke er aktuelt for deres for øyeblikket fordi de er nystartet eller i en fase som gjør det vanskelig. Flere organisasjoner rapporterer om at de er relativt nye og derfor ikke har kommet i gang med samarbeid med andre foreninger.

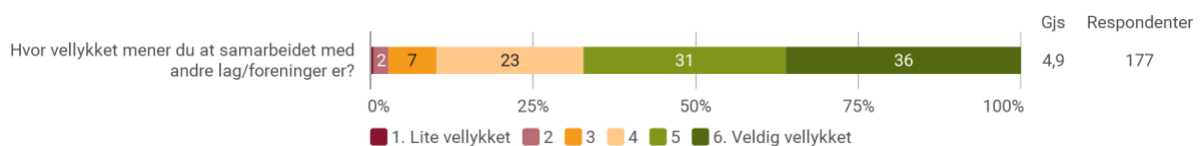
Blant årsakene til manglende samarbeid med næringslivet oppgir organisasjonene at de ikke er store nok eller har nok aktiviteter til å følge opp en slik type samarbeid. Det pekes også på at det ikke er blant de tingene som prioriteres, da driften og medlemstallet er krevende å holde

oppe. Mange svarer at det ikke er aktuelt eller at de ikke har tenkt på det, mens noen gjerne ønsker å opprette et slikt samarbeid, men at det er vanskelig å få til. Andre peker på mangel på arbeidskraft og kapasitet til å få til et slikt samarbeid, flere vet ikke hvor de skal begynne eller har ikke reflektert rundt det. Flere respondenter nevner at deres foreningstema eller tilhørighet gjør det vanskelig å samarbeide med næringslivet.

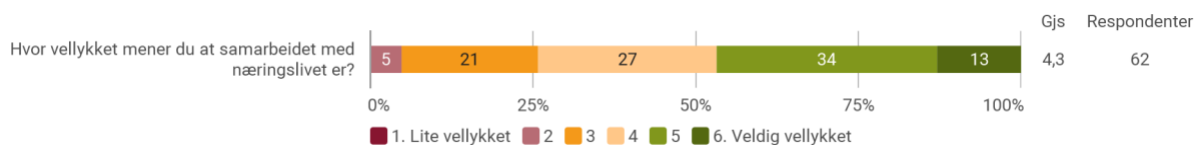
Når det gjelder grunner til hvorfor organisasjonene ikke samarbeider med kommunen oppgis det blant annet at det ikke er naturlig for deres organisasjoner, eller at det ikke er behov. Mange nevner at de tidligere har hatt samarbeid med kommunen, men at de nå samarbeider med andre aktører. Andre peker på at det er vanskelig å vite hvem de skal kontakte for å opprette et samarbeid. Mange nevner idéer til et samarbeid med kommunen, men at de er usikre på om kommunen er interessert og hvilken innfallsvinkel de skal bruke.

Tilfredshet med samarbeid

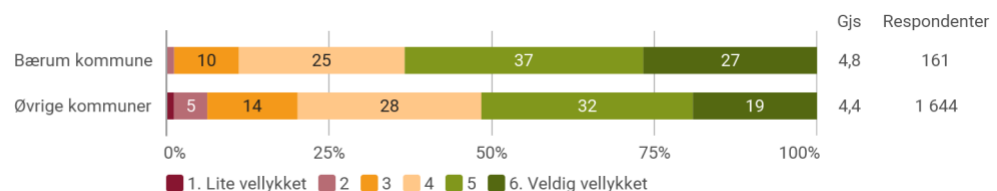
Organisasjonenes opplevelse av samarbeidene er presentert i figur 17-19. Vi ser at organisasjonene generelt sett opplever samarbeidene som vellykket. Samarbeid med andre lag eller foreninger og kommunen utpeker seg med høyest gjennomsnittlig vurdering og oppleves som mest vellykket.

Figur 17. Vurdering av samarbeid med andre organisasjoner.

Figur 18. Vurdering av samarbeid med bedrift/næringsliv.

Figur 19. Vurdering av samarbeid med kommunen: Hvor vellykket mener du at samarbeidet med kommunen er?

Figur 17 presenterer svar på spørsmål om hvorvidt samarbeidet med andre organisasjoner er vellykket, på en skala fra 1 til 6 (der 1 = lite vellykket og 6 = veldig vellykket). Gjennomsnittet på 4,9 indikerer at samarbeidet med andre organisasjoner har vært vellykket, der hele 36 % svarer at samarbeidet har vært svært vellykket, mens 31 % svarer 5 på skalaen. 23 % svarer 4 på skalaen. 7 % svarer 3 på skalaen og kun 2 % svarer 2.

Næringslivet er aktøren færrest samarbeider med. Det oppleves noe mindre vellykket enn samarbeidet med andre lag og foreninger med et gjennomsnitt på 4,3 på skalaen. Dog vurderer hele 47 % samarbeidet til 5 eller bedre på skalaen. 27 % mener samarbeidet tilsvarer en skår på 4, mens 21 % vurderer samarbeidet til 3. Kun 5 % svarer 2 på skalaen og ingen vurderer samarbeidet med næringslivet til å være lite vellykket (1 på skala).

Organisasjonene har rangert samarbeidet med kommunen nesten likt som med andre lag og foreninger, og gir en gjennomsnittlig vurdering på 4,8. Selv om samarbeidet skårer nesten likt, er det likevel færre som vurderer det til veldig vellykket. Her svarer 27 % av organisasjonene at de anser samarbeid med kommunen som veldig vellykket, mens 37 % svarer 5 på skalaen. Inkluderer vi de 25 % som svarte 4, kan vi se at hele 89 % er over middels fornøyd med samarbeidet. De resterende respondentene svarte henholdsvis 3 på skalaen (10 %) og 2 (1 %). Det vil si at ingen svarte at de vurderer samarbeidet med kommunen som lite vellykket (1 på skala). Av figur 19 kan vi se at organisasjonenes tilfredshet med samarbeid med Bærum kommune er mer vellykket sammenlignet med tilsvarende samarbeid i andre kommuner. Gjennomsnittlig vurdering av kommunesamarbeid i andre kommuner er 4,4.

I de følgende delene ser vi nærmere på de ulike samarbeidsformene.

Samarbeid med andre lag og foreninger

Ønske om samarbeid med andre lag og foreninger

Blant organisasjonene som i dag har et samarbeid med andre foreninger ønsker 96 % å fortsette samarbeidet eller å samarbeide mer i fremtiden. Dette er i tråd med tilfredsheten fra figur 17.

Når det kommer til organisasjonene som på nåværende tidspunkt ikke samarbeider med andre organisasjoner er ønsket noe mer delt. 53 % av organisasjonene som ikke samarbeider med andre oppgir at de ønsker et samarbeid i fremtiden. De resterende 47 % oppgir at de ikke ønsker et samarbeid med andre lag/foreninger.

Hva samarbeider foreningene om?

Samarbeid rundt felles arrangementer går igjen. Her ser vi eksempler på årlige møter, dugnader, felles arrangement hvor begge parter bidrar med frivillige og egne timer. Eksempler er festivaler, konserter, konkurranser, idrettsarrangementer, forestillinger og seminarer.

Det er vanlig å samarbeide med andre organisasjoner innenfor tilsvarende felt. Eksempler på samarbeidsområder er drift av anlegg, lån av utstyr, utlån av instruktører og spillere, deling av erfaringer og kursing/undervisning/opplæring. Blant kulturorganisasjonene er det vanlig med konserter og musikalske samarbeid, og blant idrettsorganisasjonene er det vanlig med felles treninger og konkurranser.

Deling av diverse ressurser, som lokaler, økonomi, utstyr og kunnskap nevnes av flere. Særlig lokaler og utstyr blir hyppig nevnt, flere av foreningene deler på og samarbeider om drift av lokalene sine.

Verdien av samarbeid med andre lag og foreninger

Samarbeid med andre lag og foreninger har stor verdi for de som samarbeider. Noe som går igjen når det kommer til gevinstene foreningene opplever som resultat av samarbeid er økonomiske fordeler. Her nevnes blant annet reduserte kostnader, deling av lokaler og mindre administrasjon. Flere trekker frem at det gjør dem i stand til å eie egne lokaler og at det gir muligheter til å gjennomføre prosjekter som ellers ville blitt for store.

Samarbeid er betydningsfullt og avgjørende for en organisasjon ved at de får flere ressurser å spille på. Flere mener at det er positivt for medlemmene og foreningen å dele erfaringer og kunnskap med andre foreninger. Det nevnes positivt utbytte som inspirasjon, samhold og glede, samt spennende aktiviteter og arrangementer. Det er også verdifullt å kunne utveksle erfaringer mellom organisasjonene, og flere nevner at de utfyller hverandre.

Det kommer frem at man blir mer slagkraftig av å samarbeide med andre, og får større gjennomslag for sine kjernesaker. Synlighet og felles markedsføring er også viktig. Flere kulturorganisasjoner opplever at de gjennom samarbeid trekker større publikum og når ut til flere. Samarbeid bidrar også til flere plattformer å rekruttere medlemmer på.

Idrettsorganisasjoner nevner at de kan tilby medlemmene å spille på et høyere nivå eller hospitere hos andre lag ved hjelp av samarbeid. Andre organisasjoner nevner lignende fordeler, der medlemmene får tilgang til et bredere tilbud på grunn av samarbeid med andre. Generelt er det veldig mange som peker på viktigheten av å samarbeide, og at de står mye sterkere sammen enn alene.

Utfordringer ved samarbeid med andre lag og foreninger

Blant de som opplever utfordringer ser vi at de ofte er knyttet til tidsmangel og økonomi. En organisasjon skriver at den økonomiske risikoen øker betydelig. Videre går det igjen at det kan oppstå interessekonflikter og misforståelser mellom samarbeidspartnere. Det kan være vanskelig å avklare hva de ulike foreningene skal bidra med og at noen kan komme tapende ut. Spesielt for idrettsorganisasjonene er dette utfordrende, da klubbene ofte favoriserer egne interesser.

Noen opplever samarbeid som krevende og at det kan føre til lengre beslutningsprosesser. Det kan også være krevende å finne tid og lokaler til felles arrangementer og aktiviteter. En idrettsorganisasjon sier at det gjør det vanskeligere å skape et klubbmiljø.

Det er verdt å nevne at mange kommenterer at de ikke opplever noen utfordringer ved samarbeid med andre organisasjoner, og at samarbeidene fungerer godt.

Konkurransen fra andre lag og foreninger

Foreningene ble spurt om de opplever konkurranse fra andre lag og foreninger, noe 35 % av organisasjonene opplever. Dette tilsvarer 89 organisasjoner. Når det kommer til hva konkurransen består av, er det tydelig at kamp om medlemmer er en vanlig utfordring på tvers av samtlige organisasjonstyper. I tillegg er det mye konkurranse om publikum blant mange. Særlig tøft er det å verve og beholde medlemskategoriene barn og unge, spesielt hos idrettsklubber hvor det er et veldig stort tilbud til nettopp disse. En gjentagende tilbakemelding

er at etablerte sporter som fotball tiltrekker seg mange medlemmer, til ulempe for andre typer av organisasjoner.

Videre påpekes det at det er mye konkurranse om tilgang på lokaler og treningstid. Flere skriver at det er for mange lignende tilbud i nærmiljøet, som også kan føre til at lokaler blir en knapphet. Noen organisasjoner opplever også at flinke folk velger å dra til klubber som har bedre rykte. Det er også konkurranse om flinke instruktører og trenere.

Andre mener at det er konkurranse om å anskaffe økonomisk støtte fra ulike hold, samt at det er konkurranse om å komme i lokale media. Det blir også nevnt at andre klubber har bedre fasiliteter, og at potensielle og eksisterende medlemmer heller velger disse.

Samarbeid med bedrift eller næringsliv

Ønske om samarbeid med bedrift eller næringsliv

Som nevnt tidligere er det 25 % av organisasjonene som har et samarbeid med næringslivet eller bedrifter i dag. Av disse ønsker nesten samtlige av organisasjoner å fortsette og/eller samarbeide mer med næringslivet i fremtiden. Dette betyr at samtlige organisasjoner, unntatt en, som samarbeider med næringslivet ønsker å fortsette med eksisterende samarbeid.

Det er en utbredt interesse om samarbeid med næringslivet blant organisasjonene som i dag ikke har et slikt samarbeid. 61 % av disse kan tenke seg å samarbeide med næringslivet. Av organisasjonstypene er det kulturorganisasjoner som er mest positive til å opprette et slikt samarbeid. Hele 70 % svarer at de ønsker å jobbe med næringslivet i fremtiden. Tros- eller livssynsorganisasjoner, internasjonale organisasjoner og organisasjoner for helse og sosiale tjenester er like bak, alle med 67 %. De organisasjonstypene hvor færrest ønsker å oppstarte et samarbeid med næringslivet er innen kategoriene rekreasjon og sosial forening, og lokalmiljø og bosted, hvor henholdsvis 47 % og 50 % ønsker samarbeid. Idrettsorganisasjoner og politikk- eller interesseorganisasjoner skårer også nokså lavt på denne indikatoren med 58 % og 56 % som ønsker å jobbe sammen med næringslivet.

Hva samarbeider foreningene og næringslivet om?

Organisasjonene som har et samarbeid med næringslivet ble spurt hva de samarbeider om, og samarbeidene dreier seg i stor grad om ulike former for sponing og økonomisk støtte. I tillegg til dette nevnes blant annet avtaler om annonser og markedsføring, avtaler rundt bruk av lokaler, arrangering av kurs og andre arrangementer. Flere nevner at de får låne lokaler av bedrifter gratis. Noen gjør dugnad hos bedriftene i bytte mot en økonomisk gevinst. En organisasjon skriver at samarbeidet går ut på å skaffe sommerjobber til ungdommer.

Verdien av samarbeid med bedrift eller næringsliv

Organisasjonene ble spurt om hvilken verdi de opplever at samarbeid med næringslivet har. Gjennomgående blir det pekt på den økonomiske verdien et samarbeid har og hvordan organisasjonene sparer bruk av egne ressurser. Organisasjonene oppgir også at de får verdi gjennom økt synlighet og mulighet til å nå ut til andre enn de vanligvis gjør. Verdi kommer også i form av mulighet til å gjennomføre større prosjekter enn man kunne ha gjort alene. Det blir også nevnt at samarbeidet er gunstig for lokalsamfunnet, gjennom positive tiltak. I tillegg nevnes det

at det kan gi arbeidsplasser for organisasjonenes medlemmer, samt lavere priser på ulike produkter for medlemmene.

Utfordringer ved samarbeid med bedrift eller næringsliv

Når det kommer til utfordringer ved samarbeid med bedrifter eller næringsliv er det flere som påpeker at det er vanskelig å opprettholde et tett samarbeid med bedriftene, samt krevende å skaffe sponsorer. Noen mener også at det er en skeiv maktfordeling, der bedriftene gjerne setter reglene og grensene, og at foreningene får lite tilbake. En organisasjon sier at det er for få lokale bedrifter i Bærum som ser verdien av å samarbeide med lokale idrettslag, gjerne fordi de ikke har tette lokale bånd. Det er verd å nevne at flere skriver at det ikke er noen utfordringer i samarbeidet med næringslivet.

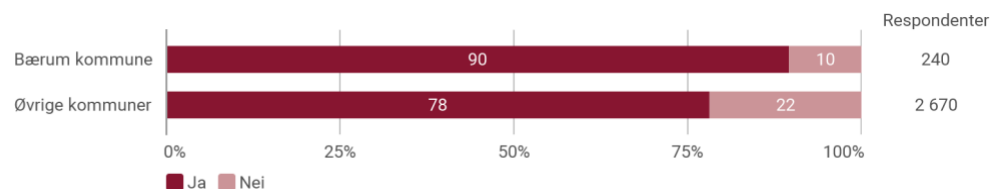
Konkurransen fra bedrift eller næringsliv

Det er betydelig mindre vanlig å oppleve konkurranse fra næringsliv/bedrifter enn andre foreninger. 8 % av organisasjonene opplever konkurranse fra næringsliv/bedrifter, noe som tilsvarer bare 21 foreninger.

Konkurranssområder som nevnes er at private aktører har tilsvarende tilbud som frivillige aktører. Eksempelvis går det igjen at treningssentre «stjeler» medlemmer fra idrettsorganisasjoner og at private musikklokaler/klubber trekker tilskuere fra musikkforeninger. Næringslivet har ofte mer penger enn de frivillige organisasjonene, og de får derfor mye makt.

Samarbeid med kommunen

Bærum kommune blir vurdert av organisasjonene som svært samarbeidsvillig. 90 % opplever at kommunen ønsker å samarbeide med frivilligheten. Dette tilsvarer 215 organisasjoner. Dette er høyere enn det som er tilfelle i andre kommuner (figur 20), der 78 % av organisasjonene opplever at deres respektive kommuner ønsker å samarbeide med frivillig sektor.

Figur 20. Kommunesamarbeid: Opplever dere at kommunen ønsker å samarbeide med frivilligheten?

Ønske om samarbeid med kommunen

Det virker som at samarbeidet mellom kommune og frivillighet er godt. Hele 99 % av organisasjonene som har et samarbeid i dag ønsker å fortsette dette, eller å samarbeide mer med kommunen.

Kommunen er i tillegg en attraktiv samarbeidspartner. Når det gjelder andelen som ikke har et samarbeid med kommunen i dag, kan 82 % tenke seg å innlede et samarbeid med kommunen. Organisasjonskategoriene rekreasjon eller sosial forening og lokalmiljø og bosted stikker seg ut med lavest andel som ser for seg å samarbeide med kommunen med henholdsvis 64 % og 67 %. Blant politikk- eller interesseorganisasjoner og tros- eller livssynsorganisasjoner svarer

ønsker 75 % å samarbeide med kommunene, og i idrettsorganisasjonene er tallet på 78 %. I de resterende kategoriene ønsker samtlige et samarbeid med kommunen.

Tema for samarbeid

Organisasjonene ble bedt om å definere ønskelige temaer for samarbeid med kommunen. Her finner vi en rekke forslag, og et gjentakende tema er å bidra til bedre folkehelse og utvikling av nærmiljøet. Her trekkes det blant annet frem å utvikle bedre tilbud for unge utenom skoletiden og utvikling av egnede lokaler for konserter og arrangementer. Flere nevner også at de ønsker hjelp til å løfte bevisstheten om FNs bærekraftsmål.

Flere av respondentene nevner bedre folkehelse, og tiltak for økt fysisk aktivitet rettet mot barn og unge trekkes frem. Noen nevner at de ønsker seg mer oppfølging av kommunen, mens andre ønsker å involveres i aktuelle fora hvor foreningene kan bidra med sin kunnskap og erfaring. Flere nevner også at de ønsker å bidra med vedlikehold av nærmiljøet og til utvikling av infrastruktur.

Videre trekker mange frem inkluderinger av flyktninger som et samarbeidstema. Her kommer det frem flere ønsker om det må legges til rette for bedre integrering og mange stiller seg åpne for å samarbeide om å inkludere innvandrere. En organisasjon skriver også at de ønsker å sikre muligheter for barn fra lavinntektsfamilier en mulighet til å være med i organisasjonen.

Flere kulturorganisasjoner nevner at de ønsker å samarbeide om ulike arrangementer, konserter og kulturtilbud. Spesielt rettet mot barn og ungdom. Her kommer det fram ønsker om at kommunen skal stille opp med egnede lokaler til dette.

Møtearenaer for frivillighet og kommune

Organisasjonene ble spurt om de ønsker at kommunen skal legge til rette for faste møter med frivillige lag og foreninger i kommunen. 57 % av organisasjonene (140 stykker) ønsker at kommunen skal gjøre dette.

Forslag til hvordan slik møtevirksomhet bør organiseres er at kommunen inviterer til møter flere ganger i året. En organisasjon foreslår at dette kan gjøres på kunnskapsenteret i Sandvika. Andre foreslår at slike møter kan gjøres digitalt eller på kveldstid.

Det vektlegges at det bør være dedikerte møter med en forberedt agenda. Flere nevner også at det hadde vært hensiktsmessig med oppdelinger etter typer organisasjoner. Det trekkes frem at kommunen bør ha en koordinerende rolle rundt en slik møteplass med ansvar for innkalling og agenda, og flere ønsker seg at både politisk ledelse og administrasjon i kommunen er representert.

Andre skriver at de godt kan stille med lokale til disposisjon for slike møter. Det er generelt et ønske hos mange å få til et bedre samarbeid med kommunen og dette vektlegges som nyttig ved jevnlige møter. Noen skriver også at det hadde vært nyttig å ha slike møter sammen med lignende organisasjoner. Arbeidsmøter og andre typer kreative møter nevnes også.

Av mer spesifikke tiltak foreslår en av respondentene presentasjoner av «best practices» hvor det også tillates tid til mingling og nettverksbygging. Andre foreslår at en nettside eller blogg hadde vært nyttig for å holde seg oppdatert og for å effektivt kommunisere med kommunen ved behov.

Hva samarbeider foreningene og kommunen om?

Økonomisk støtte er den mest etablerte formen for samarbeid mellom kommunen og frivilligheten. Mange organisasjoner oppgir ulike typer av økonomisk tilskudd når de blir spurt om hva de samarbeider med kommunen om. Støtten kan være i form av årlig driftsstøtte, kulturmidler, støtte knyttet til bestemte aktiviteter/arrangementer/prosjekter og utstyr.

Videre er det vanlig å samarbeide med kommunen om lokaler, enten via utlån eller ved å leie av kommunen. Kommunen bidrar også med drift, oppussing og tilrettelegging av anlegg, samtidig som noen av organisasjonene eier egne anlegg og låner disse ut til kommunen. Flere kulturorganisasjoner oppgir at de samarbeider med kommunen om arrangementer og festivaler. Noen bidrar til arrangementer i kommunens regi og får støtte til egne arrangementer i gjengjeld.

Andre nevner at de samarbeider med kommunen i form av dugnader og vedlikehold av nærmiljøet. Her nevnes søppelplukkingsdugnad av flere. Samarbeid om å ivareta natur og miljø nevnes også.

Verdien av samarbeid med kommunen

Når det kommer til verdien av samarbeid med kommunen, kommenterer flere at samarbeidet er særdeles viktig og at verdien er høy. For mange er samarbeidet helt avgjørende for at organisasjonen skal kunne ha økonomisk trygghet og holde liv i aktiviteter og virksomheten. Dette er i tråd med at det er svært utbredt å motta økonomisk støtte fra kommunen.

De praktiske aspektene ved samarbeidet, som lokaler, fasiliteter og utstyr blir nevnt som viktig for organisasjonene. Andre legger vekt på utvekslingen av kunnskap og erfaringer som gjør at organisasjonen kan gi et bedre tilbud til sine medlemmer. Flere nevner at det er et gjensidig gunstig samarbeid som både kommunen og foreningene tjener på. Ved samarbeid er det lettere for en forening å lykkes med sine mål, samt at det er nyttig å bli kjent med de i kommunen som de skal samarbeide med. Ved hjelp av kommunen opplever en organisasjon at de blir sett og kan påvirke politikken.

Flere nevner her at samarbeidet med kommunen fungerer godt og oppleves som positivt, med tydelige retningslinjer og forutsigbarhet. Mange vektlegger det relasjonelle og opplever at de får mye ut av erfaringsutveksling og fellesskap med kommunen. Mange opplever dette som en verdi i seg selv.

Utfordringer ved samarbeid med kommunen

Når det kommer til utfordringer i samarbeid med kommunen er det mange som generelt sett er positive og som mener at det ikke er noen utfordringer, noe som gjenspeiles i tidligere vurderinger av samarbeidet.

Noen synes det er utfordrende at samarbeidet med kommunen kan være svært tidkrevende på grunn av byråkratiet. Andre føler forholdet er godt, men at de gjerne skulle fått litt mer støtte til enkelte ting. En organisasjon nevner at samarbeidet til tider kan bli ensidig og at det er en utfordring å bli hørt. Mange skriver at det hadde vært ønskelig med et enda tettere samarbeid, slik at kommunikasjonen blir tydeligere. Videre nevnes det at ulike avdelinger i kommunen ikke alltid jobber like godt sammen og at avtaler ikke alltid blir kommunisert innad.

Andre nevner at de opplever at kommunen har en lite aktiv tilnærming til foreningene, og at mer initiativ fra kommunen hadde vært fordelaktig. Flere trekker frem mangelen på oppfølging fra kommunen, som ofte begrunnes i tidsmangel fra kommunen. Spesielt i prosjekter og aktiviteter som kommunen får stort utbytte av, savner foreningene at kommunen tar en mer aktiv rolle.

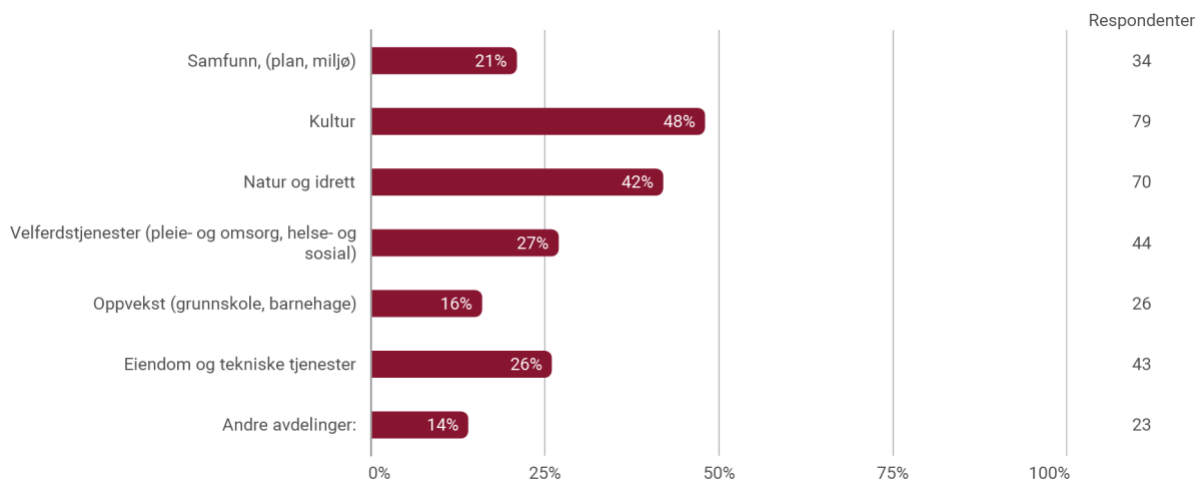
Konkurransen fra kommunen

Det er uvanlig at frivilligheten opplever konkurranse fra kommunen. Kun 3 % (8 organisasjoner) oppgir at det er tilfelle.

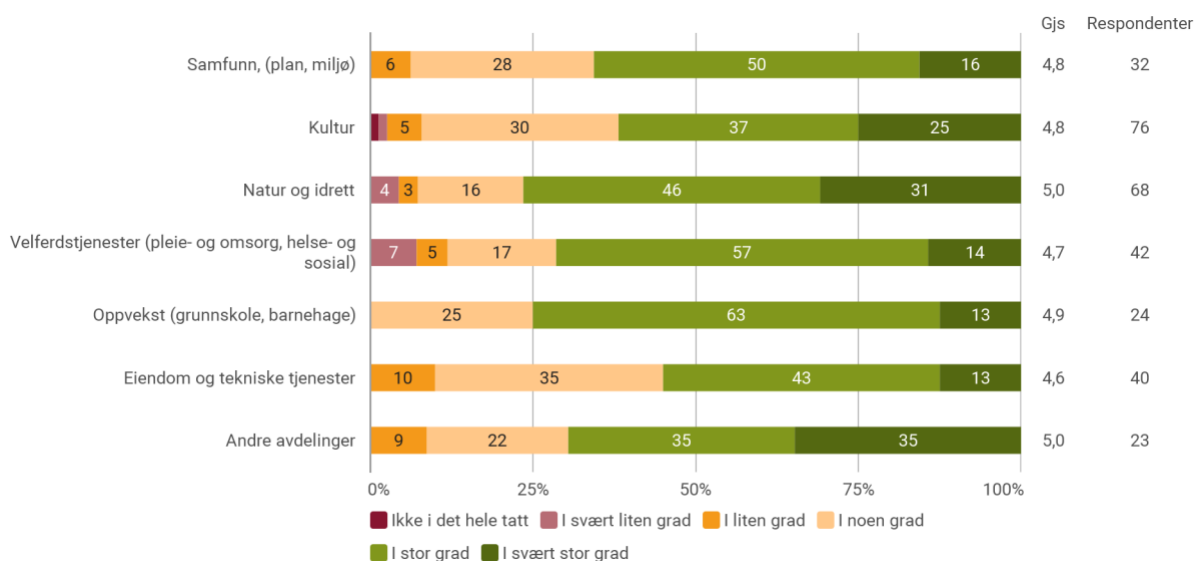
Konkurransen går blant annet ut på at prosjektstøtte blitt lavere enn forventet, at kommunen har lansert tilsvarende tilbud, at barn og unge blir prioritert fremfor eldre som trenger å trene, og at det er konkurrerende kulturtilbud. Andre tematikker som blir nevnt er at private næringer kan betale høyere husleie enn organisasjonene klarer.

Samarbeid med ulike avdelinger i kommunen

Figur 21 og 22 viser hvilke avdelinger i kommunen organisasjonene samarbeider med, samt hvor godt de opplever at samarbeidene fungerer. Avdeling for kultur er den avdelingen flest samarbeider med. Best fungerer samarbeidet med natur og idrett og andre avdelinger, men det ser ut som at samarbeidene jevnt over fungerer godt. Under skal vi se nærmere på samarbeidet med de enkelte avdelingene.

Figur 21. Samarbeid med avdelinger i kommunen: Hvilke avdelinger i kommunen samarbeider dere med? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Antall respondenter: 165.

Figur 22. Vurdering av samarbeid med avdelinger i kommunen: Vennligst vurder i hvor stor grad dere opplever at samarbeidet med avdeling(e) fungerer godt.

34 organisasjoner (21 %) samarbeider med avdeling Samfunn (figur 21). Av disse tilhører nærmere 40 % kategorien lokalmiljø og bosted. Organisasjonene ble bedt om å vurdere hvor godt samarbeidet fungerer på en skala fra 1-6 (der 1 = Ikke i det hele tatt og 6 = I svært stor grad). Samarbeider med Samfunn har en gjennomsnittlig vurdering på 4,8. 66 % av organisasjonene mener i stor eller svært stor grad at samarbeidet med avdelingen fungerer godt. 28 % svarer at samarbeidet fungerer godt i noen grad, og 6 % i liten grad.

Kultur er den avdelingen i kommunen flest organisasjoner samarbeider med. 48 % av de representerte organisasjonene oppgir å ha samarbeid med denne delen av kommunen. Dette utgjør 79 organisasjoner. Den høye samarbeidsgraden med kulturavdelingen kan sees i sammenheng med at kulturorganisasjonene er best representert i denne kartleggingen. Av de som samarbeider med denne avdelingen finner vi 67 % kulturorganisasjoner. Den resterende andelen er jevnt fordelt mellom andre typer foreninger. Når det kommer til kvaliteten på samarbeidet, ligger den gjennomsnittlige vurderingen på 4,8. 62 % opplever i stor eller svært stor grad at samarbeidet fungerer godt, mens 30 % svarer i noen grad. Under 10 % mener at samarbeidet ikke fungerer optimalt, og svarer i liten grad, i svært liten grad eller ikke i det hele tatt.

Natur og idrett er den avdelingen det er nest mest vanlige for frivilligheten i Bærum kommune å samarbeide med. 42 % samarbeider med denne avdelingen, noe som tilsvarer 70 organisasjoner. 39 % av disse er idrettsorganisasjoner. 14 % tilhører lokalmiljø og bosted og annet og 13 % tilhører kulturorganisasjoner. Samarbeider med Natur og idrett blir vurdert høyest, med et gjennomsnitt på 5. Hele 77 % melder at samarbeidet i stor eller svært stor grad fungerer godt. 16 % svarer at samarbeidet i noen grad fungerer godt, og de resterende svarer 3 eller 2 på skalaen.

27 % av organisasjonene (44 stykker) samarbeider med avdeling for Velferdstjenester. 25 % av disse er kulturorganisasjoner, og kategoriene rekreasjon eller sosial forening, og helse og sosiale tjenester, står for 20 % hver. 70 % rapporterer at samarbeidet fungerer godt og svarer i stor grad eller svært stor grad. 17 % opplever at samarbeidet i noen grad fungerer godt, og 12 % svarer i liten grad eller i svært liten grad. Den gjennomsnittlige av samarbeidet kvalitet ligger på 4,7.

Oppvekstavdelingen samarbeider med 26 organisasjoner. Det tilsvarer 16 %. Blant disse er 35 % kulturorganisasjoner og 19 % idrettsorganisasjoner. Avdelingen får en gjennomsnittlig vurdering på 4,9. Hele 76 % vurderer samarbeidet til 5 eller høyere på skalaen, og opplever at samarbeidet i stor grad fungerer godt. De resterende 25 % svarer 3, mens de andre kategoriene ikke er tatt i bruk.

Avdelingen for Eiendom og tekniske tjenester har en gjennomsnittlig vurdering på 4,6, og er den lavest rangerte instansen i kommunen, selv om dette isolert sett er en solid skår. Her svarer 56 % at samarbeidet i stor eller svært stor grad fungerer godt, mens 35 % svarer i noen grad. 10 % oppgir at samarbeidet med Eiendom og tekniske tjenester i liten grad fungerer godt. Det er 26 % av organisasjonen som samarbeider med avdelingen, og av disse er 28 % kulturorganisasjoner, og 21 % tilhører kategorien lokalmiljø og bosted. 19 % er idrettsorganisasjoner.

23 foreninger (14 %) oppgir at de samarbeider med andre avdelinger i kommunen, og vurderer dette samarbeidet til 5,0. Hele 70 % har vurdert samarbeidet til å fungere i stor grad eller svært stor grad. 22 % har svart 3 på skalaen og de resterende 9 % har svart 2. Samarbeidspartnere i denne kategorien inkluderer blant annet Bærum sykehus, Kommunikasjon, Ungdom og fritid, Folkehelse, Bærum idrettsråd, Vann og avløp, Vei og Trafikk, ordfører og enkelte skoler. Det er en jevn fordeling blant organisasjonstypene som samarbeider de ukategoriserte instansene i kommunen. 22 % tilhører kategorien rekreasjon eller sosial forening, og idrettsorganisasjonene og kategorien lokalmiljø og bosted står for 17 % hver.

Samarbeid med Frivilligsentral

Som nevnt samarbeider 32 organisasjoner (13 %) i Bærum kommune med Frivilligsentralene. I Bærum kommune er det tre frivilligsentraler lokalisert i Sandvika, på Rykkinn og på Fornebu. De tre sentralene er svært forskjellige, tilpasset nærmiljøets behov og muligheter. Ingen av sentralene er drevet av kommunen, men får driftstilskudd av kommunen. Det er ikke spurt om hvilken sentral organisasjonene samarbeider med.

Hva samarbeider foreningene og Frivilligsentralene om?

Et par organisasjoner nevner at de har lånt og/eller leid lokaler av Frivilligsentralen, mens andre trekker frem at de har samarbeidet om forskjellige typer av arrangementer og aktiviteter. Samarbeidet har bestått i både praktisk bistand til gjennomføring av arrangementer og aktiviteter, men også markedsføring og formidling. Markedsføringen kan være todelt, og en organisasjon nevner at de sprer ordet om Frivilligsentralen i sitt nettverk. Blant litt mer praktiske

eksempler nevner en organisasjon at de arrangerer kurs på en frivilligsentral, og en annen arrangerer reparasjonskafé. Andre eksempler er stands og husflidsklubb for barn.

Et annet samarbeidsområde er rekruttering av frivillige til foreningene og deres aktiviteter. Her blir annonse på frivillig.no nevnt, men også formidling av navn og adresser, og frivillige til bestemte arrangement.

Frivilligsentralene trekkes frem som gode møteplasser og samlingspunkt for frivilligheten, og at dette har en verdi i seg selv. Frivilligsentralene bidrar også til dialogskapning om mulige samarbeidsprosjekter. Blant annet nevner en organisasjon at de har vært i dialog med Frivilligsentralen om oppstart av håndarbeidskafé, men at det er satt på vent grunnen koronasituasjonen.

Videre er det noen organisasjoner som har samarbeidet med Frivilligsentralene under koronapandemien, med koronahjelp til enslige og utsatte.

Flere organisasjoner nevner at de har et tett og godt samarbeid med frivilligsentralene. En organisasjon nevner dog at Frivilligsentralen tilbyr ikke den hjelp som organisasjonen trenger, som planjuridisk assistanse, layout av publikasjoner, hvordan fremmes sitt budskap på best mulig måte og kompetanse på kommunalt og fylkeskommunalt nivå.

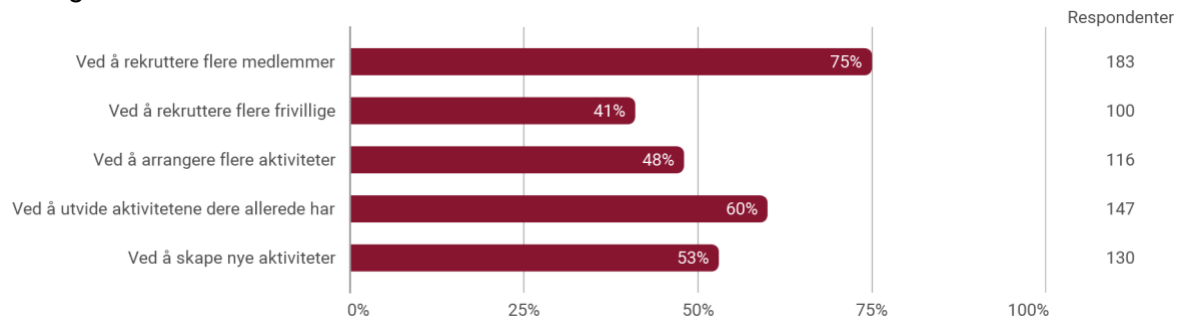
Ønske om samarbeid med Frivilligsentralene

Av de 32 organisasjonene som i dag samarbeider med Frivilligsentralene oppgir samtlige at de ønsker å fortsette eksisterende samarbeid, eller samarbeide mer i fremtiden. Det er et mer delt bilde når vi ser på organisasjonene som i dag ikke samarbeider med Frivilligsentralene. 48 % av disse kan tenke seg å samarbeide i fremtiden. Det tilsvarer 102 organisasjoner. De resterende 52 % oppgir at de ikke ønsker et slikt samarbeid.

5. Målsetninger og hindringer

Foreningenes viktigste utviklingspunkter

Organisasjonene ble bedt om å definere hvordan de ønsker å utvikle seg fremover. Hele 75 % av organisasjonene ønsker å utvikle seg ved å rekruttere flere medlemmer (figur 23). Andre utviklingspunkter er knyttet til aktivitetstilbudet. 60 % ønsker å utvide aktivitetene de allerede tilbyr i dag og 53 % ønsker å skape helt nye aktiviteter. 48 % oppgir at organisasjonen kan utvikles ved å arrangere flere aktiviteter. 41 % ønsker å utvikle organisasjonen ved å rekruttere flere frivillige.

Figur 23. Utviklingspunkter: Hvordan ønsker dere å utvikle foreningen fremover? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Antall respondenter: 244.

Målsetninger

Organisasjonene ble bedt om å utdype om de har andre målsetninger. Her blir det nevnt at rekruttering er en høy prioritering for å opprettholde engasjementet. En organisasjon skriver at de må få flere aktive medlemmer og færre passive, mens flere andre mener at de trenger flere unge medlemmer.

Flere organisasjoner skriver at de skal bli mer synlige i nærmiljøet for å øke engasjementet. Andre mener at det er større/bedre lokaler som er løsningen. Flere av målsetningene er knyttet til rekruttering og opprettholdelse av medlemmer. Videre er det mange foreninger som ønsker å forbedre tilbudet sitt for å bli mer attraktive. En fekteklubb svarer at de skal bli en av Norges ledende. Andre har målsetninger om å skape et bedre lokalmiljø, og flere svarer at de ønsker å gjøre det tryggere for barn og unge.

Noen svarer at de har målsetninger om å nå ut til nye medlemsgrupper. Her nevnes eksempelvis fremmedspråklige og eldre. Til sist er det noen organisasjoner som nevner at deres målsetning er å øke samarbeidet med andre organisasjoner, da man er sterkere sammen.

Kommunens rolle for å nå mål

Når det kommer til kommunens rolle for å nå målsetninger er økonomisk støtte et gjentakende tema. Særlig kulturstøtten og spillemidler blir trukket frem av flere organisasjoner. Andre innspill er å forenkle søknadsprosessen for kommunal støtte. Fortsatt og økt støtte til lokaler, fasiliteter og utstyr er viktig for flere organisasjoner.

Flere nevner at de gjerne skulle hatt mer hjelp fra kommunen i form av råd og forslag til aktuelle utfordringer, i tillegg til å lytte til forespørsler. Videre er det mange som nevner at de ønsker mer hjelp til å få tilgang på rimelige og egnede lokaler. En musikkorganisasjon svarer at det er i kommunens interesse å bidra med kontakter i næringslivet og institusjoner slik at de kan bidra med musikkoppdrag og dugnad. Andre ønsker mer informasjon fra kommunen om hva de kan tilby, i tillegg til informasjon om andre lag og foreninger.

Det kommer også fram fra flere at det er viktig å legge til rette for økt aktivitet gjennom fordeling av treningstid. En organisasjon svarer at de ønsker en klar og tydelig arealpolitikk i randsonen av marka.

Hvilke andre faktorer eller aktører kan bidra til foreningene oppnår sine mål?

Blant andre faktorer eller aktører som kan bidra til måloppnåelse blir næringslivet nevnt av flere organisasjoner. Flere organisasjoner nevner at de ønsker økt støtte fra næringslivet i form av sponing. Også samarbeid med lignende foreninger nevnes av flere som svært viktig.

Flere trekker også frem at de gjerne skulle hatt et tettere samarbeid med skoler. En organisasjon svarer at de ønsker et tettere samarbeid med kulturavdelingen i kommunen. Andre nevner at de ønsker flere frivillige som er med på å «dra lasset», mens andre trenger flere fagpersoner/profesjonelle.

Samarbeid med kulturinstitusjoner slik som museer og teater, samt landsdekkende forbund, nevnes også som viktig. En organisasjon mener det er viktig at ildsjeler blir hedret og verdsatt i samfunnet.

Hva hindrer foreningene fra å vokse?

Hindringer som organisasjonene møter er hovedsakelig knyttet til menneskelige ressurser og rekruttering. Organisasjonene melder at folk flest er opptatte og har travle hverdager, at det er vanskelig å engasjere foreldre, og opplever konkurranse fra andre organisasjoner og den digitale verden. Flere organisasjoner sier også at aldrende medlemsmasse er et stort problem. Mange har vanskeligheter for å nå ut til nye og yngre medlemmer, og frykter at dette er fordi de regnes som gammeldags.

Økonomiske utfordringer blir også nevnt av flere, samt at infrastruktur og lokaler setter begrensninger. Flere organisasjoner svarer at mangel på egnede eller faste lokaler er en utfordring. Andre svarer at det er vanskelig å få ungdommer over 18 til å engasjere seg, på grunn av studier, jobb og liknende. Mangel på ledere og ildsjeler nevnes også av flere.

Konklusjon

Undersøkelsen gir et bilde av utfordringer og ressurser blant frivillige organisasjoner i Bærum. Kartleggingen kan dermed både brukes som et verktøy i videreutvikling av den konkrete frivillighetspolitikken og, i et større perspektiv, som en del av den generelle samfunnsplanleggingen i kommunen. Anbefalingene under er ment å være innspill på et strukturelt nivå innenfor områder som allerede er i positiv bevegelse. For konkrete problemstillinger, vises det til hovedfunnene i undersøkelsen foran i rapporten.

Ta vare på, og styrk frivilligheten i kommunen

Det fremgår av undersøkelsen at foreningene i Bærum er engasjerte i kommunen og i sitt nærmiljø. Samarbeidet med kommunen blir i all hovedsak blitt oppfattet som positivt og vellykket. Kommunen blir også oppfattet som veldig samarbeidsvillig av de frivillige organisasjonene. Mange organisasjoner har samarbeidet kommunen, og enda flere ønsker å samarbeide med kommunen i fremtiden. Det er viktig å legge til rette for at man når hele bredden av frivillige organisasjoner. Kommunen bør gå i dialog med organisasjonen rundt hva man kan tenke seg å samarbeide om og hvordan samarbeid bør foregå. Organisasjonene svarer i rapporten på hvordan de ønsker å utvikle seg videre, og flere tiltak de har lyktes med eller tror vil ha effekt. I det videre arbeidet bør kommunen ta med seg dette.

Etablering av møtepunkter med frivilligheten

I utviklingen av en frivillighetspolitikk må hele frivilligheten med. Hele organisasjonsspekteret bør ha muligheten til å inngå dialog og samarbeid med kommunen dersom de ønsker det. 57% av foreningene i undersøkelsen ønsker at kommunen skal etablere en fast møteplass for frivillige lag i kommunen. Dette kan være en god arena for å bli kjent og lære av hverandre. Gode samarbeidsarenaer kan være med på å gjøre det lettere å koordinere aktivitet og redusere opplevelsen av konkurranse mellom foreningene. Dersom kommunen bestemmer seg for å danne slike møteplasser, anbefales det at den lytter nøye til foreningenes innspill til hvordan dette kan organiseres. Et viktig poeng med en slik plattform, bør også være at de frivillige får mulighet til å lære av hverandre og utveksle erfaringer seg imellom.

Oppretthold en helhetlig frivillighetspolitikk

Foreningene ønsker å vokse, å rekruttere flere medlemmer, utvide sine aktiviteter og å skape en god kommune å bo i for innbyggerne i Bærum, med et rikt aktivitetstilbud og kulturliv. Frivillighet Norge anbefaler kommunen å legge til rette for dialog med frivilligheten om hva de ønsker å gjøre og støtte opp om dette engasjementet – på frivillighetens premisser.

En helhetlig frivillighetspolitikk bør være et strukturelt rammeverk som både frivillighet og kommune kan forholde seg til i sitt arbeid. Den bør både ta for seg kommunens rammebetingelser for de frivillige organisasjonene, og hvordan kommunen skal forholde seg til de frivillige organisasjonene. En god frivillighetspolitikk bør avklare hvordan samarbeidet mellom kommunen og frivillig sektor skal fungere. For å få til et godt samarbeid med flere deler av kommunene og at det ikke hvem man tar kontakt med avgjør hvilket svar man får, er det viktig at frivillighetspolitikken tar for seg alle deler av kommunen.

Frivillighet Norge mener at kontaktpunkter for hele frivilligheten i prosessen med utviklingen av frivillighetspolitikken er en forutsetning for utvikling av en god kommunal frivillighetspolitikk.

Større rom for frivillighet

Kommunen har mulighet til å være en tilrettelegger for de frivillige organisasjonene, både i samarbeid og for aktiviteten de frivillige organisasjonene driver uavhengig av kommunen. I dette arbeidet er det viktig å følge opp kommunens rolle som leder og partner, gjennom å legge til rette for kommunikasjon, gode strukturer og økonomisk støtte. Kommunen er også en aktør som sitter på mye kompetanse. I kartleggingen kommer det frem at organisasjonene finner temaer som rekruttering, økonomiske utsikter og lokaler noe mer utfordrende enn i tidligere kartlegginger. Disse funnene gjør det kanskje spesielt viktig å legge til retter for gode rammebetingelser for organisasjonene.

Kommunen må ta høyde for at administrasjonsarbeid legger press på foreningene, spesielt foreningenes styremedlemmer. Dette kan tappe foreningene for tid og kapasitet. Kommunen bør sikre at deres regelverk og ordninger skaper forutsigbarhet og mulighet til å tenke langsiktig for alle typer foreninger. Spesielt knyttet til korona pandemien får Frivillighet Norge generelt tilbakemelding på den administrative belastningen har blitt spesielt stor for organisasjonene

Av konkrete forslag Frivillighet Norge anbefaler kommunen å iverksette for å legge bedre til rette for frivillig aktivitet er:

- Tilby opplæring for styremedlemmer i frivillige foreninger i temaer som søknadsskriving, rekruttering og styrearbeid. Dette kan være med på å lette utfordringen med å rekruttering.
- Bidra til arenaer hvor organisasjonenes aktiviteter blir synlig for innbyggerne
- Forenkle byråkratiet ved å
  - Samle relevant informasjon om hvor og hvordan foreningene kan søke om støtte
  - Gi forutsigbare avtaler om driftsstøtte til foreningene som gjør at de kan planlegge aktivitetene sine
  - Gjennomgå offentlige lokaler med sikte på at disse er universelt utformet og tilgjengelig for frivilligheten når de ikke er i annen bruk.

Læring i kommunen

Undersøkelsen viser at samarbeidet med kommunen i hovedsak oppleves som vellykket for respondentene, og at foreningene samarbeider med ulike avdelinger i kommunen. Likevel varierer hvor mange som samarbeider med avdelingene, og hvordan samarbeidet med organisasjonene oppfattes noe. Selv om samarbeidet i oppleves som positivt kan det være mye å hente på å utvikle kommunens kompetanse på å samarbeide med frivilligheten. Det anbefales at kommunen legger til rette for læring og erfaringsutveksling mellom enhetene slik at alle enheter har et godt samarbeid med de frivillige organisasjonene. Kommunen bør bygge opp kompetanse i å samarbeide med frivilligheten på tvers av de ulike kommunale sektorene slik at samarbeidet med frivilligheten blir en naturlig del av hverdagen for alle aktuelle kommunalt

ansatte. Noen av respondentene legger også vekt på at kommunen må ha tid til de frivillige organisasjonene i samarbeidene de inngår.

For å gjøre det enkelt å drive de frivillige organisasjonene i Bærum, bør man se om det kan legges til rette for at foreningene har egne, faste kontaktpersoner i kommunen for å få bistand til søknader og leieavtaler og støtte til å legge til rette for sine aktiviteter og i spørsmål om samarbeid med en offentlig instans.

Samarbeid

Mange av respondentene samarbeider allerede med kommunen, og enda flere ønsker å samarbeide i fremtiden. Respondentene peker på flere områder der de ser mulighet for å samarbeide med kommunen. I fremtidige samarbeidsprosesser er det viktig at arbeidet foregår på de frivillige organisasjonenes premisser. Når kommunen skal samarbeide med frivillige organisasjoner for å løse samfunnsutfordringer er det viktig å fellesskap finne nye løsninger på utfordringer man ser, da er det viktig å involvere de frivillige organisasjonene tidlig i planleggingsfasen. Problemene som skal løses må ha sammenheng med de frivillige organisasjonenes kjerneområder slik at de fortsatt kan drive og utvikle sine egne aktiviteter. Frivilligheten må også i samarbeid med kommunen beholde sin uavhengige stilling.

Frivillig.no og Ungfritid.no

Flere respondenter peker på at rekruttering av tillitsvalgte og synliggjøring av organisasjonen er utfordrende. Frivillighet Norge drifter rekrutteringsportalen Frivillig.no. Her kan foreningene legge ut oppdrag de trenger frivillige til og informasjon om egen forening. Informasjonen om foreningen som legges inn på frivillig.no kan også fungere som en side med informasjon om foreningen i tillegg til oppdragene som legges ut. På den måten kan de øke synligheten i egen kommune og rekruttere flere frivillige. Vi anbefaler kommunen å informere organisasjonslivet i Bærum om denne muligheten. Det er også mulig å lenke direkte til oppdragene på Frivillig.no fra Facebook og egne nettsider.

Med samme tankegang og samme tekniske plattform som Frivillig.no, har Frivillighet Norge utviklet den nye nettsiden Ungfritid.no med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB. Ungfritid.no blir en digital oppslagstavle hvor frivillige organisasjoner kan legge ut varige organiserte fritidsaktiviteter for barn og unge. Nettsiden gjør det enklere for frivillige organisasjoner å finne nye deltagere, og enklere for barn, ungdom, foresatte og andre å finne varige fritidsaktiviteter.

Fritidserklæringen

Kommunene ved KS, frivilligheten og staten har gått sammen om en felles innsats for at alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon, skal få mulighet til å delta jevnlig i én organisert fritidsaktivitet. Fritidserklæringen bygger på FNs konvensjon om barnets rettigheter, som sier at barn har rett til hvile og fritid og til å delta i lek og fritidsaktiviteter som passer for barnets alder. Ikke alle organisasjonene svarer at de kjenner fritidserklæringen, men det trekkes frem flere forslag til hvordan man kan jobbe med problemstillingen i rapporten. Løsningene for hvordan barn kan delta i organiserte tilbud, vil variere fra kommune til kommune

og mellom lokale organisasjoner, klubber, lag og foreninger. Vi anbefaler at kommunen bidrar i dette arbeidet, både økonomisk og ved å være en lokal pådriver generelt i det lokale arbeidet med å sikre at alle barn får muligheten til å delta i minst én organisert fritidsaktivitet.

Nasjonal dugnad mot fattigdom og utenforskap blant barn og unge (NDFU) er en sammenslutning av frivillige organisasjoner som har utviklet et samtaleverktøy for å gjøre det enklere å lage inkluderende fritidsaktiviteter for barn. Frivillighet Norge anbefaler kommunen å informere foreninger, skoler og andre som driver aktivitetstilbud for barn om verktøyet og problemstillingen. Allemed finnes i to versjoner – den ene er rettet mot lag og foreninger, mens den andre er rettet mot kommunens ansatte, hvor målet er å skape diskusjon og finne gode tiltak som kommunen kan gjøre alene og/eller i samarbeid med frivilligheten. Verktøyene er gratis og kan lastes ned på allemed.no.

De ti frivillighetspolitiske bud

På Frivillighet Norges årsmøte 2015 vedtok en samlet frivillighet ti frivillighetspolitiske bud for samarbeid mellom frivillig sektor og kommune. Vi anbefaler at kommunene bruker disse i utvikling av sin frivillighetspolitikk. Disse er lagt ved nedenfor.

1. Kjenn frivilligheten i kommunen din

Innhent kunnskap om de frivillige organisasjonene. Hva driver de med? Hvilke mål, ressurser og utfordringer har de? Vil de samarbeide mer med kommunen, næringsliv, eller organisasjoner?

2. Vedta en tverrsektoriell kommunal frivillighetspolitikk

Inviter hele bredden av frivilligheten til dialog. Tenk frivillighet i all kommunal planlegging. Frivillighetspolitikken bør revurderes ved nytt kommunestyre.

3. Anerkjenn frivillighetens egenverdi

Frivillige er frie og villige til å gjøre det de vil. Det må de få lov til å være, ellers dør frivilligheten ut.

4. Forenkling gir mer frivillighet

Tiden som brukes på byråkrati er tid som kan brukes på mer frivillighet. Gjennomfør tiltak som forenkler søknadsskriving, rapportering og kontakt med kommunen.

5. Tilrettelegg for frivillighetens egenutvikling

Vis organisasjonene tillit og legg til rette for at de kan nå sine egne mål. Da når kommunen samtidig mange av sine mål.

6. Skap dialog med frivillighet

Skap faste møteplasser for organisasjonene. Rådfør dere med frivilligheten. Gi kommunalt ansatte opplæring i frivillighetsmangfoldet, slik at de kan invitere flere folk til å bli med. Husk at frivillige ofte jobber, så møter må være etter arbeidstid!

7. Anerkjenn og støtt opp om frivillighetens merverdi

Frivilligheten er «samfunnets vaktbikkje» og skaper bl.a. lokalsamfunnsutvikling, kunnskap, sosiale møteplasser, tilhørighet, demokratiopplæring og er helsefremmende.

8. Gi frie midler

Frie midler er en forutsetning for at frivilligheten kan vokse på egne premisser.

9. Ikke konkurrer med frivilligheten

Tilrettelegg for bedre rekruttering av frivillige til organisasjonene. Ikke «stjel» de frivillige fra organisasjonene for å utføre kommunale tiltak.

10. Skap forutsigbarhet for frivilligheten

Forutsigbare rammer skaper bærekraftig drift og utvikling i frivilligheten. Et eksempel er å legge til rette for lokaler som frivilligheten kan bruke.

Liste over figurer

Figur 1. Organisasjonstype: Hva slags type lag/forening er dere? (Kategoriene er basert på FNs internasjonale kategorisering av frivillige organisasjoner). Antall respondenter: 287.	9
Figur 2. Aktiviteter: Hvor ofte har dere aktiviteter? Antall respondenter: 282.	11
Figur 3. Utvikling i medlemsmasse: Hvordan har medlemstallet utviklet seg de siste 5 årene? 13	
Figur 4. Rekruttering: Hvor lett eller vanskelig er det å rekruttere følgende grupper til laget/foreningen?	14
Figur 5. Innsats: Hvem gjør frivillig innsats i forbindelse med foreningens aktiviteter? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Antall respondenter: 281.	15
Figur 6. Inntektskilder: Hvordan finansierer dere aktivitetene i laget/foreningen? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Antall respondenter: 267.	17
Figur 7. Inntektskildenes viktighet: Omtrent hvor stor andel av inntektene utgjør følgende inntektskilde(r)?.....	18
Figur 8. Medlemskontingent: Hva koster medlemskap i året i lokallaget/foreningen?	20
Figur 9. Mulighet for finansiering av nye aktiviteter.....	21
Figur 10. Utgifter: Hvor stor andel av foreningens utgifter går med til følgende utgiftsposter?... 22	
Figur 11. Tilfredshet med lokaler.....	23
Figur 12. Universell utforming i lokalene.	23
Figur 13. Samarbeid med andre lag/foreninger.	24
Figur 14. Samarbeid med bedrift/næringsliv.	24
Figur 15. Samarbeid med kommunen: Har dere samarbeid med kommunen i dag?	24
Figur 16. Samarbeid med frivilligsentralen.....	24
Figur 17. Vurdering av samarbeid med andre organisasjoner.	26
Figur 18. Vurdering av samarbeid med bedrift/næringsliv.....	26
Figur 19. Vurdering av samarbeid med kommunen: Hvor vellykket mener du at samarbeidet med kommunen er?	26
Figur 20. Kommunesamarbeid: Opplever dere at kommunen ønsker å samarbeide med frivilligheten?	30
Figur 21. Samarbeid med avdelinger i kommunen: Hvilke avdelinger i kommunen samarbeider dere med? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Antall respondenter: 165.	33
Figur 22. Vurdering av samarbeid med avdelinger i kommunen: Vennligst vurder i hvor stor grad dere opplever at samarbeidet med avdelingen(e) fungerer godt.....	34
Figur 23. Utviklingspunkter: Hvordan ønsker dere å utvikle foreningen fremover? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Antall respondenter: 244.	37